

PHONG-HOA

16
trang

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

7
XXX

TÒA SOẠN: N 25 BOULEVARD HENRI D'ORLÈANS
TRỊ SỰ: N 1 BOULEVARD CARNOT - HANOI
FONDATEUR DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN XUÂN MẠI

DIRECTEUR :
NGUYỄN TƯỜNG-TAM

GIÁ BÁO ĐỒNG LƯƠNG NGOẠI QUỐC
1 năm 3000 4000
6 tháng 1,60 2,00
3 tháng 0,90 1,20
ADMINISTRATEUR GÉRANT
PHẠM-HỮU-NINH

Từ nhà kho Quán Ven Đường

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° A. 896

GIẤY ĐỜI

Người nước ta, nhất là bọn có dự phần ngôn-luận, rất 'hãy hay lên mặt giấy đời. Kể đạo-mạo thì viện nào kinh Thi, kinh Lễ, nào luận-ngữ Mạnh-tử. Kể nghiêm khắc thì bàn nên quay lại cái lối giấy bằng roi vọt khi xưa.

Kể tư sùng là theo phái bảo-thủ thì nhai đi nhai lại mãi mấy cái thuyết cũ rích về gia đình và quốc gia. Kể tư nhận là theo phái tân-tiến thì kêu gào than thở mà giáng cho ta nghe những chữ tự-do, giải-phóng, hợp quần.

Những lời giậy của bọn họ đều đáng lý cá, mà nếu có người nghe thì có lẽ

đều có lợi cho nhân quần, xã hội. Song khốn nỗi, không ai để vào tai, vì lời bàn của họ hoặc lù đù tẻ ngắt, hoặc bông lông lộn sộn, chưa nghe đã buồn ngủ rử.

Một ông giáo muốn bài mình giậy có đỡ-lịch cho học trò thì cần nhất là được học trò phải lắng tai nghe. Mà muốn được thế thì tất bài giậy của mình phải vui. Trong một lớp học có vẻ hoạt động, học trò vẫn tấn tới hơn là trong một lớp mà học trò im lặng sợ-hãi làm bộ như lắng tai nghe lời nghiêm khắc của ông thầy.

Chúng tôi chả dám vì tờ báo Phong-Hóa như cái lớp hoạt động kia. Và báo Phong-hóa chẳng muốn giậy ai. Song

chúng tôi chỉ ao ước rằng trong những lời vui cười đăng trên 16 trang này, độc giả lu tìm lấy những điều có thể gọi là cần thiết.

Chúng tôi cho rằng những điều cần thiết đến đâu, ích-lợi đến đâu, mà thiếu phần vui thì cũng khó lòng được công chúng hoan nghênh. Công chúng đã không hoan nghênh, thì còn mong gì đem ra mà giậy ai nữa. Vậy chúng tôi coi báo chí chỉ như một vở hài-kịch: công chúng đọc mà cười, thích, rồi tùy ý muốn cho là trong đó có ngụ mót bài học thì càng hay.

Sự giáo-dục xưa nay vẫn song song đi theo trên hai con đường. Một đường, muốn đưa ta tới một lý-lượng toàn mỹ

loàn mỹ theo như ý tưởng một số người mà ta lớn là thành-nhân. Một đường chỉ đưa ta đi ngoài vòng quanh trong nhân loại, để ta được trực tiếp với những điều hay, điều dở của loài người, rồi đem tri thức ra nhận lấy cái hay mà bắt trước, cái dở mà tránh xa.

Chúng tôi chỉ đưa độc giả đi trên con đường thứ hai, tuy lúc gặp điều gì cũng có lam nhách mẹp cười ơu, cũng là vui mồm bân qua với anh em mà thôi, chứ giậy thì thực không, mà cũng không muốn

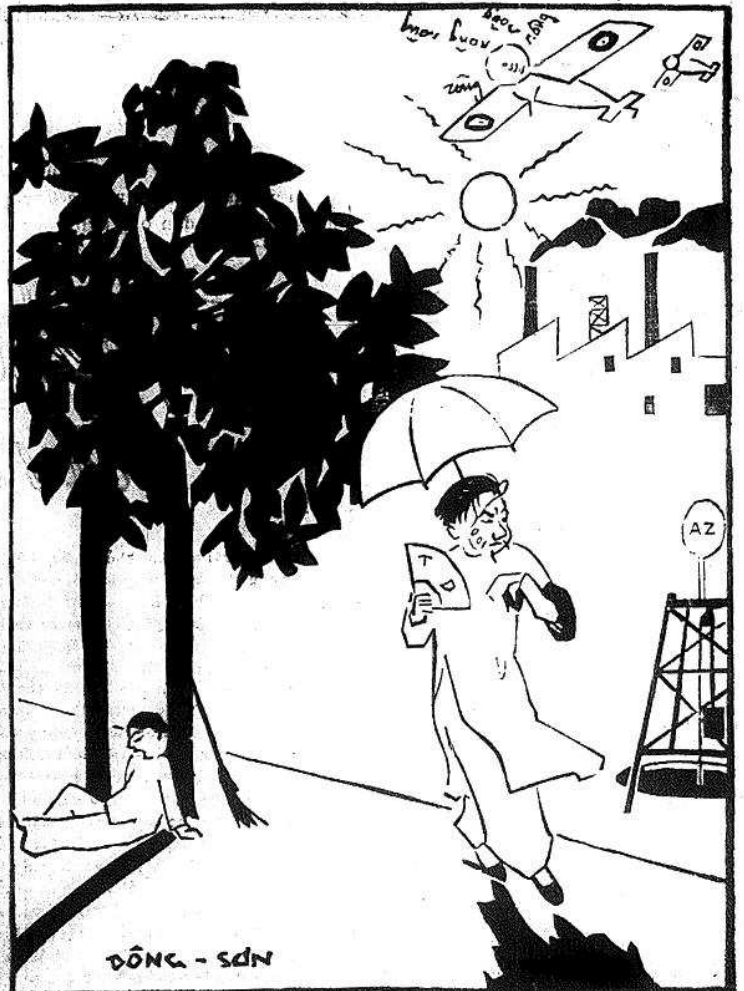
TỬ LINH

Phong - Hóa tuần báo
Kỳ sau sẽ ra số đặc-biệt
về các ông Nghị viên Dân biểu

Các nhà văn sĩ ta cảm thu

Tưởng tượng ...

... và sự thực ...

Tôi đã nói trường Canh-nông không được hoan nghênh bằng các bạn khác trong Cao-dăng Núi cho đúng thì không có một ai vì yêu mến nghề nông mà xin vào học bạn đó. Họ cũng như tôi, vào học đây là sự cùng bất đắc dĩ.

Một người đồ bằng Thành-chung muốn vào Cao-dăng thì tự thấy mình có lắm biệt tài: vào ban luật, ban Sư phạm, ban Lục-lộ hay ban Thù-y di nữa cũng thể thôi. Trong sự chọn lựa ấy, chỉ cốt có ba điều: một là danh giá, hai là cao lương, ba là học được nhân. Còn ngoài ra không cần phải biết xem bạn nào hợp với sở thích của mình.

Kể danh gì thì còn bạn nào hơn ban luật nữa. Chẳng thế mà ai ai cũng muốn vào đây học. Tôi phải vào cái trường cây sáu cuốn bầm này vẫn lấy làm ân-hận lắm. Cứ mỗi lần trông thấy một ông sinh viên trường luật, tôi lại nuốt tui ngậm sâu mà thương cho mình sâu sủ.

Các ông bèn trường thuốc (ban luật, sư-phạm, thù-y cùng học một nơi, bính cũng biết như thế, nên trường canh-nông có nhiều ông không biết đến, mà có biết đến thì đối với chúng tôi họ cũng lãnh đạm thờ ơ lắm. Cứ mỗi lần sang học bên ấy, các ông trông thấy thường bảo nhau:

— Kia bonedân cây họ đã đến.

Rồi họ lảng dần, như không muốn cùng nói chuyện. Có một lần tôi ngả nón chào một cô nữ-sinh-viên ban Sư-phạm, hẳn cô chề là quê mùa nên cô quay mặt không trả lời.

Cũng là Cao-dăng cả, mà đối với nhau như thế, thì các bà ở ngoài — nhất là các bà có con gái quý kén chồng— đối với canh nông chúng tôi, chắc họ coi chỉ bằng nửa con mắt. Mà cũng vị tất đã được như thế.

Tôi lại nhớ chuyện anh Văn mà thương hại. Anh học năm thứ ba, sắp

MỘT NĂM Ở CAO ĐẲNG

(Tiếp theo kỳ trước)

Đời của Việt-sinh

sửa ra thì làm ông tham canh nông, lương tháng chẳng gì cũng hơn trăm bạc. Vậy mà vợ chưa cưới của anh bị người ta tranh mất. Chỉ vì người tranh đó là sinh viên trường luật, mới học năm thứ nhất. Bà mẹ cô con gái kia kiểm lời từ chối anh, viện lẽ rằng nhà không có đồn điền, lấy làm gì ông tham canh nông. Và lại nhà bà vốn giòng

hết, song bao giờ cũng vẫn lấy làm thích rằng mình là sinh viên Cao đẳng đại học đường, vẫn tự cao, tự đại rằng khắp cả tạm kỳ chỉ có những người giỏi ngang mình và kém mình mà thôi. Đi đến đâu, tôi bao giờ cũng sẵn lòng cho mọi người biết mình là học trò Cao-dăng và chỉ để họ biết có thể tho xem ra họ còn đối với cái tên Cao-

giỏi quan, thì đề cũng phải làm quan hay sẽ làm quan mới được. Có con gái bà tuy trước đã cùng anh Văn nặng lời thề ước, nhưng không vì mẹ sai lời mà cô buồn, khiến anh Văn mỗi lần nhớ đến người yêu vẫn lấy làm uất ức.

Tôi vẫn biết như thế, nên thường cùng anh em ăn uống nhau: «Ồ ngoài họ có hiểu đâu cái ích lợi vô cùng của sự học canh nông. Ta cứ cây, ta cứ quốc, cứ đình lương trồng khoai, cứ cần chi đến cái danh giá hão-huyền!»

Nhưng có một sự lạ: tuy tôi vẫn tự biện mình là học trò trường Canh-nông, sau ra chỉ đến ông tham cây là

đẳng vẫn ra ý mặt mà lắm, nếu họ không rõ là cao-dăng gì: cũng nhiều người họ tưởng lầm rằng cao-dăng chỉ có một, và đã là học trò cao-dăng thì ai cũng như nhau cả, cho nên lắm khi họ âu-yếm chúng tôi một cách lạ, không riêng gì anh em bạn khác mới được cái ân hạnh ấy.

Tôi còn nhớ một buổi chưa nghỉ học, tôi đứng chơi ngoài cổng trường nhìn các cô thiếu nữ qua lại, bỗng có hai người lính cơ ở đầu đi lại, nghe nghe hồi lâu, đồn gần vai tôi rất cung kính rồi cúi đầu hỏi:

— Bẩm quan, đây có phải là cao-dăng không ạ?

Một việc cải cách lớn

phái nữ-lưu tại kinh thành Huế

Khắp Ba-kỳ, lâu nay việc gì cũng theo tàn thời mà cải cách, nhất là phái nữ lưu tại kinh thành Huế, độ này lại càng trang điểm giết, nên ngày nào nà giấy thép Huế cũng nhận được hàng mấy chục hộp nữ trang hoa tai dầm và vòng hạt kiêu mới ở nhà Đô-Chân-Hưng Hanoi gửi về. Có lẽ những bậc nữ-lưu khước các cổ trang diêm để ngấp nghề chăng?...

Sách bán giúp

Hội Dục Anh 40

— Sách có nhiều bài hay.
— Xin giới thiệu chúng đọc giả
Phổ-thông Văn-xã mới xuất bản cuốn Nona tinh thể-thai sách dày 52 trang cỡ lớn bằng nửa cuốn Phụ-nữ, bài vở lựa chọn của ba người viết, sắp đặt theo lối mỹ-thuật, có nhiều tranh vẽ diêm trang giá định 6p.25.

Từ đây bản sách này có trích 40 giúp hội Dục-Anh.

AI muốn biết nội-dung và giá trị của sách này xin đến đình số 23 phố M. The giới thiệu Phổ-thông Văn-xã đường Hàm-số ở Cầu-Đống. (Có mục lục các sách gửi kèm theo s. ch. tuy)

Tuyệt hết Bệnh lậu. Giang

Các ngài sau khi khỏi chứng bệnh tình. Di độc còn lại. Nước tiểu khi trong khi vàng. Tiểu vào cái trống thấy lặn vùn đục, như dầu sôi ch giấy giầy như mũi. quí đầu thường ướt dính, thỉnh thoảng ra đôi tí mủ. Hoặc sáng khi ngủ giầy. Trước khi tiểu tiện nặn thấy một chất trắng trắng như sữa đặc, ăn của độc hoặc làm việc gì quá độ bệnh lại phục phát, mà có người xương khớp thường thấy đau mỏi như thể đều là độc lậu chưa đi tuyệt hẳn, đi độc còn lại nên thường phát như vậy. Muốn trừ hết bệnh cần thì ta dùng ngay thuốc kiên tinh tuyệt lậu (thuốc triết ngọc) giá 1p.50 một hộp. Nhẹ 2,3 hộp nặng 4,5 hộp là khỏi dứt. Vì thuốc ấy đã nhiều người dùng qua, nên đã biết linh nghiệm của thuốc kiên tinh.

Còn người đang thời kỳ phát hành, đi đại ít một, cương dương t đau, nổi hạch, ra máu ra mủ: đó là thời kỳ bệnh đang phát. Như thế dùng ngay thứ thuốc chữa bệnh (Thuốc chữa đang thời kỳ phát) giá 0p.50 một hộp nhẹ 4,5 hộp nặng 6,7 hộp là khỏi ngay.

Mà người bệnh phát ra thì thấy hấp sốt nổi hạch quí đầu lở loét mình mẩy mẩn tít mết mỗi xương đau thỉnh thoảng thấy bấp giết giết. Như thế dùng ngay 4,5 thuốc Giang giá 0p.70 1 lọ là khỏi ngay.

Những thuốc đã kể ra đây đều không công phạt không hại sinh giục. Hiện đã nhiều người sống khỏe, và đã nhận được nhiều giấy chứng chỉ của các người nững khỏe gửi về cảm ơn. Đáng nhẽ đáng cái giấy chứng chỉ cũng gửi các người cảm ơn để các độc giả biết. Nhưng vì bệnh này là bệnh kín. Vậy xin miễn đăng.

Bình-Hưng 89 Pavillons (phố Mã-Mây) Hanoi
giấy số 548

TAN THANH
145 HANG BAC
ĐÚNG CHỮ VÀ ĐÁN

XE TAY..
GIỮ MỜI GIANG ĐEP
GIÁ ĐE

Ông Nguyễn-Khắc-Hiếu dạy văn chương

Ông giáo Hiếu - Các ngài muốn hỏi tôi cách làm thơ ru? Không gì đâu : từ nhập thi xuất !

..TỪ NHỎ ĐẾN NHỚN..

Ông Vinh khen ông Quỳnh

Ông Phạm-Quỳnh, một nhà văn-sĩ, được vời vào Huế làm Thượng-thư. Một cái danh dự cho làng báo, một mối hi vọng cho các nhà văn-sĩ.

Tuy vậy, ai cũng biết rồi ông có ngày nay, vì phạm viết văn được, làm quan cũng được, mà làm gì cũng được.

Ông Nguyễn-văn - Vinh cũng hiểu thấu cái cái nghĩa ấy, nên trong báo « Annam mới », ông mừng ông Quỳnh, khen ông Quỳnh (khen vậy mà thôi, chứ thật ra ông chỉ khen có ông). Ông lại khéo đi tìm họ ông Quỳnh xem ông Quỳnh « được đất » ở ngôi mộ nào mà « phát » chóng đến thế.

Ông Vinh có muốn vẽ cất lại ngôi mộ nhà, cái đó cũng tùy ý ông. Ông Quỳnh làm báo, ông cũng làm báo, ông Quỳnh làm được « Thượng-thư không cấp » ông há lại không làm được « Thượng-thư không cấp ».

Hơn kém nhau chẳng qua ở hòn đất. **Hành khách với xe lửa**

Sở xe lửa sống về hành khách bạng tư, nên coi họ như con nường, ân cần đến họ một cách lạ.

Sợ đường xa, họ buồn, nên nhét họ cho đầy toa, để họ được tha hồ nói truyện cho vui. Họ nóng bức chỉ dầy cái cửa sổ không lỗ là được gió mát... chỉ phiền một chút là mưa to, gió lớn nước rĩ vào đầy toa, người ướt như chuột lột, nhưng ở nước ta đã mấy khi mưa gió, chịu khổ một lúc cũng được.

Những khi mưa phùn gió bấc, giới có lạnh thật, hành khách có rét mướt thật, xong đã được ngồi xem phong cảnh, được hấp thụ lấy bụi than theo khói lửa mà đưa lại... mà cái mùi khói tàu, tuy có nhiều người nghĩ phải rức đầu, số mũi, nhưng cũng có nhiều người nghĩ quen thành nghiện. Sở xe lửa nghĩ cũng đã là chu đáo lắm.

Có khi hành khách đã đông, còn sợ các bà nói chuyện chưa đủ vui, nên ta thường thấy vác lên toa năm sáu con lợn, tiếng kêu đã êm tai, mùi người lại có một hương vị lạ.

Cựu sinh viên trường Cao-đẳng Đổng-dương mừng nhà văn-sĩ Phạm-Quỳnh

Tối hôm chủ nhật vừa rồi, ai đi qua Bờ Hồ cũng khen cái vẻ lộng lẫy uy nghi của nhà hội Khai-Tri-Tiến-Đức, đèn đuốc sáng choang, ô-tô đậu đầy bệ, hai cái đèn lồng treo trước cửa, nào cờ, nào quạt, nào lọng.

Đây là tiệc của mấy ông học-sinh viên cũ trường Cao-học cũ đặt ra để tiễn chân ông thầy giầy các ông về nguồn gốc tiếng Việt-Nam.

Nửa là tiễn ông, nửa là mừng ông. Trong đám áo gấm, áo đoạn, lại thấy.. cặp môi son của cụ Bằng Kỳ.

Đến khi chén rượu đã tàn, cảm tình các ngài lại lâng lâng hơn rượu sâm-

banh, ông Hải, tri-huyện Hoàn-long, nở một nụ cười đẹp như nụ cười tàn lang, dù áo đứng giầy, cất giọng run run đọc một bài diễn-văn như còn ở trường Cao-Học, ông đọc một bài về Kinh-Thị, Kinh-Thư...

Ông Quỳnh, mặt đỏ hồng, vì rượu hay vì cảm, không rõ, đáp lại, khiêm-tốn nói rằng công trình ông giầy xưa cốt là để gọi hứng các ngài học trò về quốc-văn, nay các ngài nhớ đến ông, ông cũng không quên cái thịnh tình của các ngài.

Lúc đó, các ngài đều như quên bằng mắt mấy cô đào tay cầm chén rượu, mắt liếc giao cau... cho mãi đến khi liếc tan, khách về, các ngài mới chợt nhớ ra các ngài không phải là không biết thưởng thức cái đẹp nó man mác chung quanh mình.

bản ngang..

Ai cũng biết người mình rụt rề tiền chậm nhất hoàn-cầu. Có người khỏi hài bảo tụi tày đen Sénégalais tiền còn nhanh hơn. Nhanh hơn vì họ không có lịch sử. Còn mình dựa vào văn minh Tàu, khư khư giữ lấy, ôm lấy, không nỡ rời, vì vậy hề thấy cái gì nó phải mất đi thì khêc sườn mướt... than thở vào mình Đông-Á trời thu, luân-thường đảo ngược.

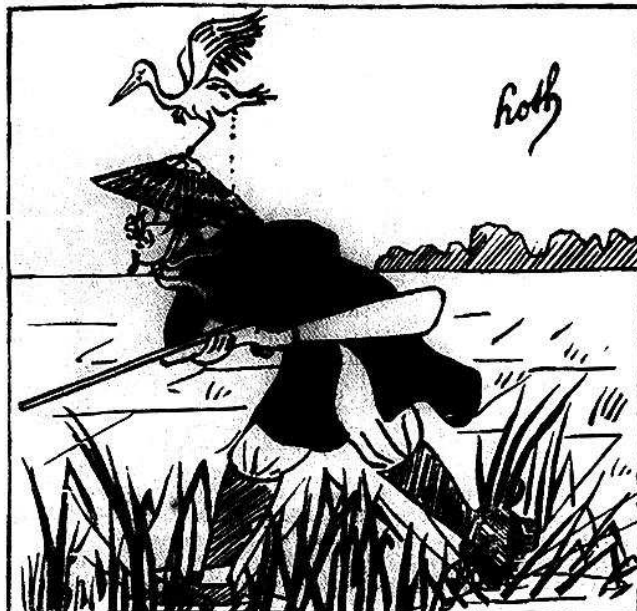
Có lẽ cái đời ngày xưa là cái đời nhân nhả, sung-sướng, cái văn minh ngày trước là cái văn minh tối cao thượng... nhưng mà dẫu sao đi nữa, nó đã mất đi rồi không trở lại. Nên làm con đường mới là hơn. Thương hã, tiếc huyện thực vô ích, không những riêng mình nhờ tiếc, lại muốn cho bọn hậu sinh cũng nhờ tiếc như mình. Đã không nâng đỡ, diu đất cho họ, để họ hăng hái tiến lên, lại còn muốn kéo họ lại để họ cùng mình than thở cho có bạn. Thành thử trông hai mươi năm nãy sinh ra cuộc « giằng co » hiện giờ chưa kết liễu.

Không cần phải quay cò lại rồi sụt sùi khóc mấy nhau, thương tiếc cảnh đời cũ, không thêm để ý đến những cái hiện tượng sấu sa trước mắt.

Cốt nhất là phải biết rõ hiện tượng để liệu được tương lai. Hiện nay trong xã - hội còn nhiều điều ta chưa lấy làm thỏa mãn, ta phải mưu cách hoàn cải, ta phải tiến.

tily

Chim khôn đậu nón nhà quan

Quan Hàn(viên thị) - Quail con có mình vừa thấy bay qua đây đã biến đầu mả!

Nên chú ý

Ký sau sẽ ra một số đặc biệt Về các ông nghị

KHÉO TÌM NGƯỜI

Một nhà kỹ-nghệ, hàng ẽ, cần một người đại-lý giỏi giang, cần mẫn, để đem hàng đi bán các tỉnh, bên đàng báo để tìm người.

Hôm sau ngồi buổi giấy dơi.
Người gõ cửa.

— Cờ vào.
Một chàng trẻ-tuổi, ăn mặc chỉnh tề, tay cắp mũ, giáng bộ nhót nhát, rụt rè, mặt đỏ như củ dền mới về nhà hồng, ấp a, ấp úng, nói: thưa ngài xin lỗi ngài, tôi có đọc bài ngài đăng báo...

Nhà kỹ-nghệ, vội trả lời:
— Thấy bằng lòng vậy nhé, tôi đã nhận người làm rồi.

— Xin lỗi ngài, độ mười mười lăm hôm nữa tôi lại xin lại, họa may có được chăng?

Xuất một buổi sáng có đến hai chục người đến xin việc như vậy, mỗi lần ông chủ cũng trả lời một cách lễ phép mà quả quyết: «tôi rất lấy làm tiếc, đã có người làm rồi».

Nhà kỹ-nghệ sắp sửa đi về thì lại có người gõ cửa rồi một chàng ra giáng lauh lợi, nhanh nhẩu lại gần bàn giấy:

— Thưa ngài, tôi đến thưa chuyện với ngài về việc ngài đăng bài tìm người đại-lý.

Ông chủ vẫn điềm nhiên trả lời một câu lạnh lẽo:

— Vô ích, có người làm rồi.
Không như mấy anh ban nãy, anh chàng này cứ gan lì, không ra giáng thất vọng, vẫn tươi cười đáp rằng:

— Nếu thế thì tôi vô duyên thật, nhưng tôi cũng xin ngài để một phút đồng hồ, xem qua những giấy chứng chỉ của tôi đây, thời mới rõ tôi là một người được việc.

Vừa nói vừa rút giấy má trong ví ra để trước mặt nhà kỹ-nghệ.

— Thì tôi đã bảo với thầy rằng chân ấy đã có người làm rồi, mà hiện trong hàng tôi không cần ai làm nữa.

Mấy lời gạt phắt ấy không đủ làm nản lòng anh xin việc dẫu bỏ.
(Xem cột tư)

Kinh tế khủng khoảng phú

Ghê thay nạn kinh tế!
Ghê thay nạn kinh tế!
Nguyên bởi từ đâu?
Hại sao đến thế!
Trong vạn quốc từ nhỏ đến to,
Khấp muốn dân cả lớn lẫn bé.
Cũng bản khoán vì tài chính lung-lay,
Đều nhân-nhờ bởi bán buôn tắc-bế.
Lâm ăn lũng cùn, dưới con dân khôn
nổi xoay xu,

Xuất nhập hụt hao, trên nhà nước khó
đường thu thuế.
Hàng quan lại đang ăn liêu rộng rãi,
cũng cần ràng vãng lệnh sul trọng.
Bọn sinh viên vừa thi đỗ vịnh vang,
dành bùm bụng đóng vai vô nghệ.

Sĩ đã buồn tênh,
Nông càng q-ấn lệ!
Mừng năm hòa cốc phong đăng,
Rải gập lác thông thương đình trệ.
Tiền hôm rông luếch, lấ chi mà nộp,
thủ nộp sưu.

Thóc vừa chứa chan, lo đề đầy mọc
mầm, mọc đề.
Bởi nông phu tiền thiếu gạo thừa,
Nên thương mại khách thưa, hàng ẽ.
Buôn thua, bán lỗ, hiệu nhỏ lo võ nơ
dung dưng.

Mượn quít, vay tương, kẻ hơn thiệt
kiền nhau chỉ chớ.
Nhà kỹ nghệ hống không chơi chầy,
đam bớt nhân công.
Bọn thợ thuyền việc ít nằm mèo, khó
tìm sinh kế

Việc tụy không sẵn, miệng vẫn phải ăn,
Gạo chẳng ai cho, hàm không nhè trẻ.
Túng phải tình liều,
Đói dảm ẽ trẻ.
Này nôi trộm cướp, khó giữ cho yên
Vỡ lỗ ăn mỳ, cứu sao cho suê.
Kinh-tế khủng, ái-tình cũng khủng,
lo ẽ chồng Phụ-nữ chồng mòng gạo.

Sự nghiệp suông, loan phụng phải
suông, hoãn lấy vợ, nam nhi quag mãi..
kệ!

Cả đến sòm hoa đưa, liễu đôn, vira
độ nào anh yên sòn sao,
Cũng trải phen phách mốc, dân meo,
nay đã thấy lang chơi vắng vẻ.
Nghĩ cũng lo thay
Nguy khôn xiết kè.

Mới trong ít độ, từ dân đã lẫn lộn rất-
lủi.

Cừ thế này lâu, nhân loại sẽ vãn mình
tắc-li.

Chừ hưng kinh tế, hỏi ai nào đạt
thánh ra tay.

Cừ vãn liền đờ, còn đợi có phúc tình
giáng thế.

TÚ MỜ

Hỏi khách chán đời

Nghe nói anh xưa tình chán đời,
Bông-lai suýt nữa định qua chơi.
Bây giờ mỗi tháng lương trăm bạc,
Ưm hỏi anh còn chán nữa thôi?

Hết chán đời

Tò vồn khi xưa tình chán đời,
Từ khi có việc đủ ăn chơi,
Mới hay đời vẫn chưa nên chán.
Hiện-triết đời nay chỉ thế thôi.

Nghèo

Vạn tội chẳng bằng nghèo!
Không tiền, cục đừ điều:
Họ hông nào kẻ đòi,
Bè bạn cóc ai theo.
Trò truyện nghe buồn rút:
Tình duyên cũng nhạt phèo.
Xưa nay thẳng áo rách.
Đến chó cũng không yêu!

TÚ MỜ

Khéo tìm người

(Tiếp theo cột nhất)

— Đành vậy, nhưng ngài cũng xem qua: bây giờ ngài không cần người, nhưng biết đâu một ngày kia ngài chẳng cần đến một tay thợ việc, chịu khó, khéo nói. Bây giờ ngài sẽ ăn-bận rằng đã từ chối một người rất cần thận mà chẳng xem qua giấy má...

Ông chủ cứ từ chối, người xin việc cứ lổỉ kẻ Bưởi quốc vào, một hồi lâu, ông chủ đổi giọng lạnh đạm ra giọng đậm-đá bảo rằng:

Thôi được, sao lòng dưng thầy, tờ giao kéo đây, thầy ký đi.

Tờ giao kéo ký xong, anh chàng kia vào làm luôn, nhưng vẫn không hiểu ý ông chủ, không thể nhin hỏi:

— Thế lại làm sao lúc trước ngài cứ nhác đi nhắc lại với tôi rằng đã có người làm rồi?

Ông chủ cười: «nếu không làm như thế, thời sao tôi biết được thầy có tình nhẩn nại. Thấy xin việc mà chịu khó khấn khoản như thế thì chắc khi bán hàng thầy có thể nài khách, bán chạy hàng cho tôi được. Chính tôi chỉ cần một người như thầy... Trước khi thầy đến đã có hơn hai chục người, tôi vừa từ chối đã sắp nữa ra, những người ấy tôi xét không đủ gan đi bán hàng».

Truyện kể trên đây là truyện có thật, xảy ra tại thành Bá-linh nước Đức. Đang lúc kinh tế lung lay, người khôn của khổ, kiếm công tìm việc rất khó-khăn, bởi chương mạt ít ruồi nhiều. Câu truyện đó ta nghĩ ngợi, cũng có thể học được cái hay.

H. Thiệu-Cần

Sau trận bão...

Hơn vạn anh em miền nam
Trung-kỳ phải chịu cái cảnh
đói khổ không nhà, không gạo
Ta nữ nào không cứu giúp
anh em trong một nước?
Xin kíp gửi tiền về bán báo
Ai quyn một số tiền 50p,
Phong-Hóa sẽ biếu một năm
báo

Ưu tiên
PHAM
T
A

Đốt nghiệp trường
Huá học chuyên môn
Paris
Vừa đẹp..Vừa rẻ

Bà Nghi — Kia bà hàn đi đâu đấy? cháu làm sao mà mặt mũi sưng ên thế?
Bà Hàn — Ấy cháu đau răng, tôi định đến bác Đốc hỏi xem nên mang cháu đi chữa đâu?
Bà Nghi — May quá, thằng cháu này trước cũng đau, mồm miệng sưng to bằng hai thế mà tôi chỉ đem cháu lại nhà Giọng răng Trần-quang-Minh chữa vài lần là khỏi!
Bà Hàn — Ấy tôi quên bằng đi đấy, bác Đốc cháu trước cũng gióng răng vàng ở đó, vẫn khen công việc cẩn thận và có vẻ mỹ-thuật mà nhất là chữa mấy cái răng cho bác gái cháu thì lại thảo tình quá — Chẳng biết có gần đây không?
Bà Nghi — Kia kia, ngay trước mặt, bác cứ trông biển đề « Nhà gióng răng » TRẦN-QUANG-MINH số nhà 199 phố Hàng Bông là phải

TỪ CAO ĐẾN THẤP.

Phong rao mới

Cụ phân đã ngất sáu mươi
 Còn chưa hưa tri nghĩ ngợi tuổi già.
 Tóc râu màu tuyết đã pha,
 Tay cầm cán bút xem ra nặng nề.
 Cụ nên cáo lão xin về,
 Tâm thần cho được hòa thuận thanh nhàn.
 Rượu uống say thì cung thang,
 Nằm giải thuốc phiện kéo trăn cung mây.
 Sớm mai ngủ đến nửa ngày,
 Núi non sang sửa cảnh cây van tròng.
 Tối gì chuẩn mãi lòng đong.
 Vở trưa đến sớm cho công sống lưng.

TÚ MỸ

Ông Tú Khiêm vô Huế

Các báo đăng tin ông Tú Khiêm vô Huế, ngày ngày đến chực ở cửa viện Co-một, xin đức Kim-Thượng ra ân cho ông được đặc tứ tiến-sĩ. Chậm quá, ông Tú!
 Bây giờ hết tháng làm đã lãn rồi.

Ông Tú soạn kịch

Ông Khiêm đồ Tú tài khoa lý. Khoa này ông Nguyễn-khắc-Hiếu trượt rồi ông chán đường công danh, ghét vòng cường tọ, về nhà soạn kịch... kịch của ông thường diễn ở rạp hát Quảng-Lạc, có giá trị lắm. Nghĩa là ông bảo là có giá trị, vì mỗi lần đem ra diễn, rạp hát lạng yên, con ruồi bay cũng nghe thấy: nhìn lại thấy người đi xem đều gật gù.

Ông đáng đồ tiến-sĩ

Ông nêu cái tài soạn kịch ấy, xin cho ông đồ tiến-sĩ. Ông bảo t tiến-sĩ đã có mấy người soạn được kịch, đúng lý lắm. Cũng như anh thợ ngội bảo tiến-sĩ đã ai vác được nôi cái búa đập, nên cho anh ấy đồ tiến sĩ, Cũng đúng lý lắm.

Và ông soạn kịch, ông Nguyễn-văn-Nghi cũng soạn kịch. Nếu cho ông đồ tiến-sĩ, ông Nghi có lẽ đáng đồ trạc. Hay ông rú ông ấy vô Huế cùng một lúc, thừa thì giờ, ông nên rú cả ông Nguyễn-khắc-Hiếu, vì tài ông này cũng đáng đồ Tú-tài (ông Hiếu trước là người soạn vở tuồng cho rạp hát Thăng-Y)

Ông Nguyễn-tiến-Lãng khen ông Tân-Đà

- Trong báo « Annam mới », kỳ vừa rồi, có một bài tán dương ông Tân-Đà Nguyễn-khắc-Hiếu, mới ngời

giấy học ở trường Hồng-Bàng.

Ông Tân-Đà vì tức lòng yêu quốc văn lên hơn bốn mươi nhiệt độ một tháng, nên ông muốn đem tài giấy cho học trò trường ấy biết khối tình con, tình lớn, giấc mộng lớn, mộng con, biết ngâm thơ, biết uống rượu... cũng vì tấm lòng yêu quốc văn ấy, ông lại mở một lớp giấy học quốc văn ban đêm cho những người còn yêu đến văn thơ mơ mộng. Vậy ai là tình thân không quen biết của ông... xin cứ chiều chiều... lại nhớ đến... cho ông hết nhớ mong.

Đọc bài tán dương ấy, xem cái điệu văn bóng bẩy như mặt hồ Gươm lúc hoa xoan tây rụng, ai cũng đồ rằng ông Nguyễn-tiến-Lãng viết.

Ông Lãng vẫn cùng ông Tân-Đà nghiêng bầu rốc chén, lại vẫn nhờ ông Tân-Đà dọn rửa chén thơ, kêu ông

Tân-Đà là phải lắm. Mà ông vì ông Tân Đà sau này có vào Huế, xin đừng quên công ông Lãng, cho ông theo gót làm chức thư ký riêng. Ngay bây giờ, ông Tân-Đà nên thưởng cho ông Lãng cốc rượu lớn.

Ông Hif-Đinh (Híp-Phờ-Đinh-Phơ) càng làm già...

Giới thiệu những bài hài-dâm của ông Hif-Đinh Nguyễn-văn-Tôi, với độc giả, Phong-hóa đã chịu công nhận rằng ông Hif-Đinh pha trò rất có duyên và hài-dâm của ông chỉ buồn cười vì nó không có cái gì buồn cười cả...

Từ đó, ông Hif-Đinh, ý chừng muốn trên tức Phong-hóa, lại càng làm già, hài dâm của ông lại thấy nhạt hơn trước.

Mà thực thế! Khi trước đọc xong một bài hài dâm của ông, mượn người

củ vào nách, còn phải cười.

Bây giờ, đọc xong, củ vào nách có mồi cũng không sao cười được...

Vậy có mấy lời khuyên ông Hif-Đinh, nếu có tài về môn dịch, môn là thi cư dịch, cư là tới gì mà ép thân làm bài đàm mai, vừa phiên cho ông, vừa phiên cho người đọc...

Chị em có lẽ phải bỏ nhời thề

Theo đạo nghị định ra ngày 31-10-30, định lại lương các viên chức tòng sự bản xứ, thì lương các ông tham mới bỏ, chỉ được có 600p00 một năm, nghĩa là 50p00 một tháng Song những viên chức hiện đương làm việc thì được đặc-ân giữ trật-tự và lương bổng theo như cũ. Thành ra ông tham mới lương có phần kém ông tham. Đồ cô hạ giờ cũng qui

Ài-tình của chị em kén chồng xưa nay vẫn đo bằng số. Khi xưa chưa có ông Phan thì ông Phan là đất vợ nhất. Từ khi Cao-dăng ra đời, chị em rẽ rung ông Phan và làm cô đã phát lời thề:

« Phi Cao-dăng bất thành phu-phụ »
 Bây giờ tình thế đổi thay, có lẽ chị em lại phải đổi lời thề?
 Phi « phản cộ » bất thành phu-phụ.

Ông Ng.-Mạnh-Tường tính nhảm

Ông Nguyễn-mạnh-Tường lúc bước chân sang Pháp đã tính nhảm trong năm năm nữa, khi nào về sẽ có trường Đại-học văn-chương, vì vậy nên ngoài bằng Tiến-sĩ luật khoa, ông cố đậu bằng Tiến-sĩ văn-chương.

Khi về mới biết mình tính sai. Không có trường văn, không có trường võ, chỉ có trường luật, ông chưa đến hạn tuổi lại đeo thêm kinh-lễ không-hoảng. Vì vậy nên độ mười hôm nữa « nhân tài » lại cấp hai bằng quay trở lại nước Pháp.

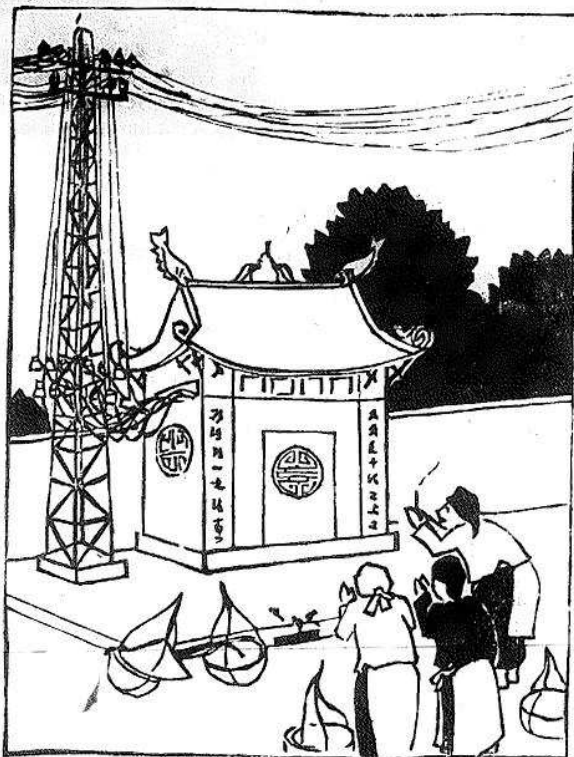
Phen này ông đi độ hai, ba năm, một là cho đủ hạn 25 tuổi, hai là thi lấy bằng giáo-sư chuyên môn trường Đại-bộ luật. (...) agrégation de droit!

Ông tính sau này sẽ giấy ở trường Đại-học luật Đông-dương. Nếu đồ, ông lại về lần nữa.

Nếu lần này lại tính sai thì « nhân-tài » lại cấp ba bằng quay trở lại nước Pháp lần thứ hai.

Rồi « nhân tài » lại về... rồi có lẽ « nhân tài » lại đi.

Lễ diên ...

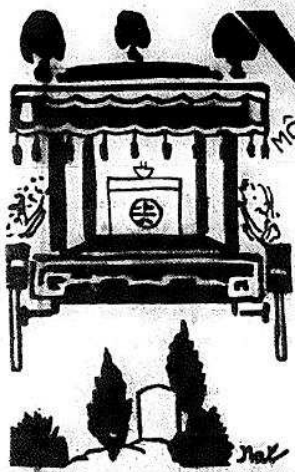

THUỐC LẬU HỒNG - KHÊ

Là một môn thuốc ngoại khoa gia truyền ngoại trăm năm, lại nhờ được sự kinh nghiệm của chúng tôi trong mười năm nay, đặt phòng riêng truyền môn chữa về bệnh lậu và bệnh giang-mai nên phát minh ra được nhiều vị thuốc rất hay chế luyện thêm vào thành một phương thuốc rất hoàn toàn chỉ uống trong bốn tiếng đồng hồ là kiến hiệu ngay không bắt đi đại giết không vật vã nhọc mệt không hại sinh dục, đàn bà có chửa cũng uống được. Bệnh mới phải ra mủ, ra máu buốt tức, hoặc bệnh đã lâu chữa không rút nọc mỗi khi uống rượu thức đêm, trong người nóng nảy lại thấy có mủ và xem trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này đều khỏi. Vì nọc Thuốc đã mau khô, lại không có nguy phat, nên được anh em chị em đồng bào ... đánh mỗi ngày thêm đông, cả người Tây người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rất nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0p60 một ống bệnh giang-mai tìm-la phát hạch lên soái nóng rét lở loét quy đầu đau xương rất thật rúc đầu đi mê đay, ra mào gà hoa khê, phá lở khắp người, cá-dinh thiên pháo sắp nguy đến tính mệnh cần uống một ống thuốc, là cái tử hờ sinh trong 24 tiếng đồng hồ không phải tiếng nước không bốc lên rằng uống thuốc đi làm việc như thường không hại sinh dục. Cũng 0p60 một ống. Xin mời quá bộ lại hoặc có thư về lập tức có thuốc gửi đến tận nơi mua từ 6 ống trở lên không phải chịu tiền cước.

€ Hồng Khê được - phòng

81 - Route de Huế (cạnh chợ Hôm Hanoi) Téléphone 755

MỘT TAY CHƠN KÊ!
 BIẾT BAO NHIÊU NGƯỜI

L. CHÚC
 22
 HÀNG
 COT

Hai cuốn sách mới in

1. -- NAM - KỶ BÍ - MẬT CHỈ - NAM

Nói về việc vệ-sinh hôn-nhân của trai, gái. Có hình vẽ các cơ-quan sinh-dục và các bài thuốc để chữa các bệnh: Lậu, Dương-mai, bở-thận, đờu-kính, bạch-đái, an-thải, đờng-thải, cần-tự v. .

Ai muốn cho si-tình của vợ chồng được hòa-hảo, nói giỡng đong đúc, thân-thể khỏe-mạnh, nên mua ngay sách này. Giá 0.30 ở xa thêm cước 0p20 (Lĩnh hĩa giao-ngân là 0p60) (thư và mandat để: « Nhật-Nam Thư-quán Hanoi »).

2. -- Thương-mại kế-toán chỉ-nam

Sách này làm sổ sách nhà buôn, hội buôn, kỹ-nghệ, nhà làm ruộng, báo chí v. v.

Thương-Mại kế-toán chỉ-nam là một cuốn sách do ông Lê-vũ-Thái tốt nghiệp trường Cao-đẳng Thương-mại, tham-tá Hòa-xã công-ti soạn ra bằng chữ quốc-ngữ rất công-phu, dễ chỉ dẫn một cách rõ-ràng, dễ hiểu các sổ sách nhà doanh-nghiệp phải vào sổ, công việc trực số cuối năm, cách inh lỗ lãi và thực-hành theo phương-pháp giản tiện. Lối quốc-ngữ viết tắt. Cách tập đánh máy có in cả bản-đồ, các thứ máy chữ dễ người không có máy tập đánh cũng được, v. v. Dù nhà buôn, hội buôn, nhà chế-tạo kỹ-nghệ, làm ruộng, các nhà làm báo, chỉ đều dùng hợp cả. Trong sách lại có thêm nhiều mục rất có ích như Cách viết thư từ trong việc thương-gia liên thơ, làm văn-tự giao-kéo... Cách giao-thiệp với nhà băng, nhà bưu-điện, các nhà chuyên-môn vận-tải. Cách học tính nhanh trầy dồng. . .

Thật là quyển sách Kế-toán đầy đủ và rất hợp thời. Cái thời-đại cạnh-tranh kịch-liệt về kinh-tế về tiền-tài. Sách đã in rồi. Giấy rất tốt bìa cực đẹp chữ thật rõ. Giá 1p60. Mua sớm mua trễ thư và mandat để cho nhà xuất-bản như vậy: Nhật-Nam Thư-quán Được-phòng 26 Hàng Bông Hanoi — Bắc-kỳ gửi cả mandat trước thì 1p1p8t cả. Gửi Lĩnh-hĩa Giao-ngân thời là 2p95. Mua ngay kẻo hết.

HIEU ICH-CAT
47 HÀNG GAI HANOI
LÀM ĐU CÁC THỨ
DẤU VÀ CLICHE
GỖ ĐỒNG, SẮT, NGÀ
CAO-XU VÀ BIỀM ĐỒNG

Sang nhà mới, bán hạ giá
Hiệu Tự Minh bán các thức dùng về điện, đã dọn sang nhà mới số 18 phố Hàng Quat trước cửa Cinéma Tonkinois

VUI CƯỜI.

CUỘC THI CHUYỆN « VUI CƯỜI »

Bắt đầu từ số này bản báo mở một cuộc « thi cười » Trong mỗi số, sẽ đăng lên độ bốn, năm bài mà bản báo xét ra là hay nhất.

Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng: Giải nhất một năm báo. Giải nhì nửa năm báo để thưởng hai bài hay nhất trong bốn kỳ báo ấy.

Mỗi bài không được quá ba mươi giòng. Xin để chỗ ở cho rõ ràng, để tiện việc gửi báo biểu.

CUỘC THI TRANH KHÔI HẢI

Mỗi số báo sẽ có đăng vài bức tranh hay nhất.

Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng: Giải nhất một năm báo. Giải nhì nửa năm báo.

Tranh vẽ chiều giải 13 phân, chiều cao 10 phân, có lời chú thích hay không cũng được, miễn buồn cười thì thôi.

Thầy lang, nhà kỹ-sư

— A-lô ! A-lô ! người có nghe rõ không ?.. Cậu em đầu mắt lắm phải không ? Hỏa bốc đấy. Ngại cầm bút chép cái đơn này.

Đầu kia giấy nọ cụ Lang đang đọc đơn, đầu này người bồi thuốc, bí hoáy viết âm-lã.

— Bấm cụ thuốc này sắc mấy nước và có kiêng gì không ?

... (Giấy nói thấy lục-cục một lúc)

— A-lô ! A-lô ! xong chưa. Ờ được.

Mặc cho nó nóng, cứ phun nước cho nguội, rồi chui vào rửa sạch nôi xúp-de đi. Phải nhớ lấy bàn chải sắt cọ hết cặn đất đi, nghe chưa.

Anh hay gạt

A-lô. A-lô ! thế nào có nghe rõ không ?

— Rõ lắm.
— Thế sao tôi hỏi đến tám năm trước mà anh vẫn không trả lời thế ?
— Kia, tôi đã gạt rồi cơ mà.

Cậu giảng điệu lo lắng: — Này mình ! Mợ. — Gì đó cậu ?

Cậu. — Ông Thần-cốc-tử ở hàng Bông vừa đoán cho tôi rằng nếu không vợ bai thì vợ cả chết n.ất, số như vậy.

— Anh muốn nghe cái lương, tôi ca ?
— Muốn lắm, song cần: anh khóc.
— Vậy tôi ngâm thơ Lý-bạch nhé ?
— Tôi cũng muốn lắm, song cấm anh rên... (HNib)

Văn-si, họa-si

Tôi muốn chọn một nghề, anh bảo tôi nên làm văn hay vẽ ?

— Anh vẽ thì hơn.
— Thế ra anh xem tôi vẽ rồi à ?
— Không, tôi mới được đọc văn của anh.

Đề đáng hơn

Thi tốt nghiệp, ông giáo chấm thi hỏi một câu học trò về địa-dư.

— Anh muốn tìm phương hướng thi phải làm thế nào ?

Học trò đáp nhanh nhẹn :

Bấm con giang hai tay, tay phải về phía mặt giới mộc là phương-dông, tay trái là phương-dông, tay trái là phương tây, trước mặt là phương bắc mà sau lưng là nam.

— Thầy giáo nói:
Được lắm nhưng vì dụ anh đến một nơi lạ mây u-âm không có mặt giới, không có trăng sao không có gió thì anh làm thế nào ?

— Học trò đứng yên không đáp được thầy giáo nói :

— Khó giành hỏi một người dân ở đó.

Một ông đang báo quảng cáo mầu thuốc chữa thuốc phiện :

Thuốc này uống vào, mười người chưa được mười, chủ nhân đã kinh nghiệm hai mươi năm nay.

Bà vợ giở báo ra xem thấy chông đống quảng cáo như vậy, vội hỏi :

Cậu có thuốc chữa thuốc phiện rất hay sao hai mươi năm nay cậu vẫn hút.

— Chông đáp đáp: ầy tôi hút để chữa.

Vợ: chữa mà lại cứ hút hoài ?

Công: phải, chính đó tôi hút để lấy sỏi, làm thuốc chữa cho thiên hạ.

CUỘC ĐIỀM... BÁO

Báo của phái mạc yếm toàn những (ay có râu (hay sắp có râu) viết cả. Không biết cố ý hay chịu ảnh hưởng nên vẫn lông-thông, dài dòng, lượ lượ, thướt, sướt như bết vắn đàn bà. Trong lúc bọn đàn ông viết báo cho chị em, thì chị em hoặc chửi đầu trong số bết, hoặc đương gào chông.

Thực-Nghiệp-Dân-Báo bây giờ, thực mất nghiệp rồi.

Ngày trước đăng những 36 cái trở lực về sự tiến hóa của dân Việt-Nam đến ngày nay y hẳn tìm được cái trở lực thứ 37 nên mới mất nghiệp.

Phong-Hóa đổi mới ít lâu, cũng thấy Thực-Nghiệp có một mục mới nhan đề

« Đầu là chân lý I »

Ngày trước đi tìm 36 cái trở lực, đã tai bại thế, nay lại đi tìm chân lý !

Muốn biết chân lý về cái mục « đầu là chân lý » ấy, có khó gì đâu, cứ đến hỏi Phong-Hóa.

Phong-Hóa có cái chân lý trước Thực-Nghiệp đã lâu rồi.

Xem mục « đầu là chân lý » mới biết ông « Nhất-giao-Cạo » làm em bé, nào : mũi giao nhọn, mũi ghim, mũi gai-mũi tên, ngòi bút sắt.

Văn-học tạp-chí hay nhất có tiêu, thuyết « Hoa-Lư kết nghĩa » của ông cử Trạc. Truyện ấy đại khái như thế này :

Đình-bộ-Lĩnh — ông đi đâu đấy ?
Người quen. — Tôi đi chơi đây.

Đình-bộ-Lĩnh — ông đi chơi đấy à ?
Người quen. — Vâng, tôi đi chơi đây.

Thế là hết truyện.

Nhưng truyện chưa đăng hết, nên ông Đình-bộ-Lĩnh vẫn còn đương nói truyện ở trong Văn-Học.

Còn báo Nông-Công-Thương ? Nông ít tiền, công bận việc, thương lo kinh tế khủng hoảng, sĩ không đọc tới. . . thành thử chỉ có những ông trong tòa báo chịu khó đọc báo mình vậy. Rồi chính các ông trong tòa báo đọc mà cũng đâm chán nỏi. Chỉ riêng một mình Nhất-Lĩnh này còn đọc báo đó, vì có chịu khó đọc mới biết rằng báo đó là không đọc được.

Ở trong Trung-Kỳ, báo Tiếng-Dân một mình lên tiếng, nhưng chỉ là tiếng cụ Hoành-thúc-Kháng, ít người nghe hiểu, vì cụ dùng nhiều chữ nho quá.

NHẤT-LINH

THƯƠNG KHANH Y-QUAN Grande pharmacie sino-Annamite

Những thuốc gia-truyền đã nổi tiếng trong 70 năm nay

Thuốc tây. — Dùng thuốc này mà tây, không phải kiêng cơm, uống vào không đau bụng, người không nhọc mệt, ai dùng qua rồi cũng chùng nhàn như thế. Giá bán nhất định 5 xu một liều, mua buôn tính giá riêng.

Thuốc đau mắt. — Thuốc này là một phương thuốc gia-truyền có đã ba đời nay, dù đau nặng nhẹ, hoặc màng mọng lâu rằm, dùng thuốc này chỉ trong giây phút, tra vào mắt thấy quang ngay, người lớn trẻ con đều dùng được cả. Giá bán nhất định một hào một lọ, mua buôn tính giá riêng.

Thuốc hoa nguyên chất. — rất thơm, bán cực rẻ. Giá 2 hào một lọ.

Thuốc ho. — Dù ho lâu, mới ho, ho gió, ho đêm ra như rỉ gà, ho ra huyết, ngày ho iêm ho, người hơi ngáy ngáy sốt nóng, người lớn hay trẻ con mắc phải xin đến ngay THƯƠNG - KHANH Y - QUAN 172 phố Huế, Hanoi

Thương Khanh Y-quán 172 Route Hué, Hanoi

Xin chú ý !... Xin chú ý !

Hoàng hậu bảo sản cao

Thuốc cao này chủ phòng bị cho đàn bà sau khi mới đẻ khỏi sinh các chứng nguy-hiểm, vì nó khử cửa huyết sinh tân huyết rất thần hiệu, và cũng ngừa các khi phong hàn thử thấp không cảm nhiễm được, người nào có uống nó chẳng cần chi ăn cay uống đắng, xông hơi chi cả, mà cũng đỡ đau ốm thất, phạm đàn bà sau khi sinh sản nóng cơ Báo-Sản này của bà chánh Ngự-Y Mai-xuân-Lan làm cho Hoàng-Hậu uống, mà ông Đặng-Nghị chủ nhà thuốc Vạn-sanh-Đường đã làm đều thấy hiệu nghiệm. Cách dùng chỉ rẽ trong tea. Giá mỗi chai 2p00.

CÓ BÁN TẠI: MINH GIANG THƯ QUÁN ĐƯỢC PHÒNG

LÊ TẤT GIANG chủ nhơn

Phan-Thiết. — 2, Rue Đờn-Khánh (ANNAM)

Chuyện Phong-Hóa

Lãng-Mạn!

của TRẦN KHAI HUNG

Mấy tòa nhà phủ kia đương yên giấc ngủ trưa ở dưới ánh nắng gay gắt mùa hè. Gió im phăng phắc. Da trời mầu biếc, vài đám mây trắng lơ thơ. Trước công đường, cây soan tây hoa đỏ ối trông tựa mầu sỏi gác đặt trên cái đài xanh. Trong làn không-khí yên tĩnh, chỉ vắng vắng xa nghe trên con đường thiên lý tiếng cút kít của xe chở lộn.

Bỗng trong nhà học, giáp phía sau công đường có tiếng huyền nào. Người nhà chạy lên chạy xuống tấp nập ớn ào-

không muốn ngồi chứng kiến câu chuyện không hay cho thầy. Bà phủ cũng không giữ lại, ồn ồn bảo thầy đi:

— Tôi xem ra độ này thầy không được khoẻ, cần phải tĩnh dưỡng, mà các cháu thì tôi cho học chữ tây cả vậy tôi cho mời thầy đến tỉnh nốt tiền

thời cậu ạ. Nóng thì nóng, rét thì rét miễm là hai chứng minh được ở riêng một thế giới. Ở làng cậu, đất có rét không?

— Bên này đời thì chỉ hai, ba chục một mần.

— Thế thì à? Nếu vậy, mai cậu giậm mua ngay lấy vài mần nhé.

Văn-châu không trả lời, thờ dài.

— Sao cậu cứ buồn thế? Em giận đấy!

— Thực vậy, tôi buồn lắm, có ạ. Buồn cho tôi một phần thì buồn cho có mười phần.

Tôi yêu cậu, cậu yêu tôi, chúng mình còn thiếu gì nữa mà phải buồn.

— Nhưng nào ở đời chỉ có ái-tình?

— Em thì em cho là ở đời chỉ có ái-tình mà thôi. Ngoài ra là giả giới hết.

— Ấy chỉ vì tôi cũng mê muội, mất trí xét-đoán, nên mới cùng có phạm vào tội này. Có phải biết nước ta đã hơn nghìn năm theo Khổng-giáo, lấy ngũ luân, ngũ thường làm trọng.

Cô liền gắt:

— Thời hội xin cậu đừng đạo đức nữa. Riu sao, đối với gia đình, đối với luân-lý ta cũng là người có tội, vậy thì nhắc lại làm gì cho thêm đau lòng. Chúng ta chỉ nên quên cái đời dĩ-vãng, mà sống theo như ý số nguyện của chúng ta Hạnh-phúc của chúng ta ở kia-kia.

Chúng cháu thông thả buồn tiếng như buồn rầu trả lời lại cái thuyết-lý lãng-mạn của cô Liên. Về phía Tây, sau trái đồi cao ngất ánh thái-dương đỏ rực một góc trời. Trong buổi hoàng-hôn cây cỏ, đất như nhuộm màu tím thắm. Văn-châu, con mắt lơ đãng trông thẳng về phía đồi như có xếp sẵn trong trí cái đời tương-lai của cậu thiếu-niên bị rỗng-rày ở nơi xã-hội, ở chốn gia-đình hai dòng nước mắt chảy trên đôi má ...

Mười lăm năm về sau... Văn-Châu chết để lại một vợ góa với bốn đứa con (hai trai hai gái) ở trong một chiếc nhà

Bao nhiêu sự vui huân trong một quãng đời dài nay sắp theo cảm tương mà trở về nơi hư-không tịch-mịch.

Liên chép miệng, mỉm cười:

Ái tình! là thế! Tự do! là thế!

Chúng quanh giường bệnh bốn con quay quào: đứa con gái lớn nhất lên mười, thằng con trai út lên bốn.

Đó là cái kết quả của một đời! Nhưng cái kết quả đó chỉ là cái kết quả chung của hết thầy các đời người, có gì là lạ? Cần chi phải đưa cháu ra ngoài vòng kiểm-chế của gia-đình, ra ngoài phạm-vi của bản phận mới tới được cái kết quả ấy.

Liên lại mỉm cười:

— Không! không phải đó là cái kết quả của đời ta chỉ là những sự sung sướng ta được cùng người yêu cùng hưởng.

Những cảnh êm ái dịu dàng lại hiện ra ở màng óc Liên như bức hình in lên trên tấm kính vậy. Nào những khi trắng mọc đầu non, cùng người yêu thung-thắng trong vườn sắn, dưới bóng rặng cây lim, nào những khi cùng chồng giảng nghĩa sách cho bọn học trò trẻ hay đưa chúng đi chơi trên đồi, dưới bóng chiều tà tha-thướt.

Đương tươi cười, Liên bỗng đổi ngay sang nét mặt buồn rầu, rồi se se như gọi ai:

— Cha mẹ!

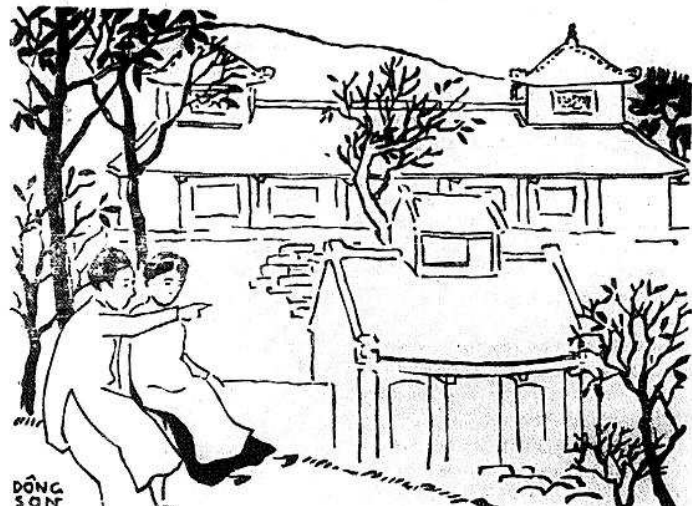
Từ ngày xa cách cha mẹ đến nay Liên chưa hề một lần gặp mặt; chưa hề một lần câu cửa, dầu nghèo đến đâu; dầu khổ đến đâu cũng cam lòng chịu.

Nay chỉ biết hình như cha đương làm Tuần-phủ tỉnh Y. mà thôi.

Tưởng tới cha mẹ, Liên ứa hai hàng lệ:

Ta đã gửi hơn chục lá thư về tạ tội mà nào ta có nhận được phúc thư. Cha mẹ quên ta, bỏ ta chứ ta quên sao được cha mẹ. Chả biết cha mẹ có thấu nỗi đau lòng này cho chăng? Chỉ vì thế, mà mười lăm năm nay cha mẹ không nhìn đến mặt ta, không thêm đoái tưởng đến ta ...

Có tiếng ờ-ào ở ngoài sân. Đưa con

DÔNG SON

Rồi có kể gọi:

— Thầy đồ! mời thầy xuống ngay nhà tư, bà lớn cho tìm.

Một người vào khoảng ngoài bốn mươi, ba chòm râu lơ thơ ở cằm và hai bên mép, bắp bắp nhảy xuống sân, vừa quần vôi vàng lấm kha nhiều tam-giang lên đầu, vừa hỏi:

— Bà lớn gọi có việc gì thế cậu?

— Thưa thầy, con không biết, bà lớn như giận lắm.

Theo sau chủ linh, thầy đồ rón rén được vào trong tư thất. Trên sập gụ kê sát tủ chè, quan phủ vừa thức giấc, ngồi lý tay vào chiếc gối xếp, trông có vẻ bình-tĩnh... nghĩ ngợi. Đối diện, bà phủ đương xia sỏi vào mặt một người con gái, đứng tựa ngay bên cạnh.

Người con gái ấy, đầu bù tóc rối, như vừa bị đòn, đứng khóc lướn nước mắt, thỉnh thoảng lại kéo cái vạt con chiếc áo trắng lên lau nước mắt.

Thầy đồ trông thoáng qua, biết ngay là cô Liền, con gái trưởng quan phủ. Vừa toan chào thì bà phủ như không để ý đến, hét to:

— Giới ôi! thế mà ông còn bênh con gái ông! nhà tôi là nhà gia-giáo, không có con vè p'ức thế. Thời mấy sáo đầu hi sáo, từ nay tao thế rằng không có đưa con ngừ với giai ấy nữa.

Thầy đồ giạt dậy mình. Chết chửa! có học trò giỏi nhất, ngoan-ngoãn nhất của thầy! Đâu lại có thế, chắc có chuyện oan ức chi đây. Thày run lẩy bẩy tới gần sập, se sẽ nói:

— Bẩm bà lớn bớt giận, cô Liền đâu có thế.

Bà phủ quay lại:

— Á thầy đồ, mời thầy ngồi chơi.

Vừa nói vừa giơ tay trở cái ghế. Bà đưa mắt ra ý bảo con vào trong buồng ung dung gọi lính:

— Có đưa nào đấy không? Pha nước ông đồ sơi này.

Thầy đồ ngồi xuống ghế, có dáng sợ hãi:

— Bẩm bà lớn cho gọi chúng tôi.

— Phải, nhưng mời ông hãy sơi nước đã.

Lúc đó quan phủ đã rửa mặt xong, đứng dậy lẳng lẳng ra công đường, như nề mặt thầy đồ là bạn học khi xưa

học phi của các cháu mà tôi còn thiếu thầy.

— Bẩm nghĩa là bà lớn không mượn tôi giấy các cậu, các cô nữa.

Học lắm cũng vô ích thầy ạ.

Thầy đồ cười nhạt. Bà phủ cũng nhách mép như đập lại oạ cười khi-oh-bi của thầy đồ, rồi nói luôn:

Tôi tưởng thầy đem đạo Thành-hiền giấy con tôi. Ai ngờ... Nhưng thôi, không cần nói nhiều thầy nên soạn hành lý rồi đưa cậu con thầy ra phủ ngay chiều hôm nay cho.

Thầy đồ lạnh lùng dưng giấy đáp:

— Được, xin vâng, cha con tôi đi ngay bây giờ...

Chiều hôm ấy ở phủ H... im bưng tiếng của bầy học trò...

Chiều hôm sau vào khoảng năm giờ, một cặp thiếu niên thung thắm trên con đường đất từ ga vào làng. Người con trai vào khoảng hai mươi, nét mặt buồn rầu, có vẻ nghĩ ngợi, người con gái chừng độ mười tám tươi cười đùa đùa như không có sự gì bận bịu tới lòng. Đó là con gái quan phủ... và con trai ông thầy cô.

Hôm qua, bà phủ nổi cơn thịnh-nộ một mặt bắt con gái phải bỏ nhà đi ngay một mặt viết thư cho quan Ân-X. là người thối-gia với mình, kể hết tình trạng con gái mình phải lòng con ông thầy học, và xin thôi việc hôn-nhân đã dự định. Quan phủ thương con, nhưng đành bó tay trước hàm sự-lũ, để con từ biệt ra đi. Chỉ gọi vào buồng riêng mà cho ngâm con một môn tiền nghìn bạc.

Mặt trời vừa lặn sau mấy trái đồi, thì cặp thiếu niên đi tới một ngôi chùa ngồi nghỉ chân ở ngoài Tam-quan.

Văn-châu trở tay về phía trước mặt bảo bạn:

— Đồi/làng ta kia-kia.

— Đẹp nhỉ, cậu nhỉ. Thế có trông thấy nhà cậu không?

— Nhà tôi ở bên kia đồi. Bên này đời trông phía Bắc, mùa hè thì nóng, mùa đông thì rét nên không mấy ai làm nhà ở.

— Nhưng em chỉ thích ở bên này đời

DÔNG SON

tre lợp lá, trên đồi.

Trong mười lăm năm Liên đã ném đủ các mùi của một đời tự-do lãng-mạn. Bao sự ước-mong của cái tuổi mười lăm, mười sáu đã thành sự thực cả.

Bây giờ ốm sắp chết, Liên nằm trên chiếc giường tre, tay chân thề yếu đuối mà tâm-trí vẫn thấy mạnh mẽ. Nhất là cái trí nhớ thì lại càng sáng suốt vô cùng.

lớn vỗ vào mẹ mà gọi to:

— Mẹ ơi! Có bà nào mặc áo gấm đến. Không nói nữa lời, Liên lẳng lẳng dùng hết sức cuối cùng trở mình quay mặt vào tường. Bà Tuần đến bên giường sẽ gọi:

— Liên, quay ra đây với mẹ, con! Mẹ đến khám con đây.

Không thấy Liên trả lời, bà Tuần ghé lại gần nhìn thì Liên đã tắt thở.

VĂN HỌC

Cùng bàn về văn-chương

(Ai đem chữ nho sang nước Giao chi)

Hệ bản về văn-chương Annam, là tất phải khảo cứu tới thời-kỳ Hán-học. Cái đó là lẽ tất nhiên, vì quốc-văn cõi rở ở văn Trung-Hoa.

Nhưng có một điều lạ, là thấy nhiều nhà phê-bình người mình cãi nhau để biết ai là người Trung-hoa thứ nhất đem Hán-tự sang nước ta. Người thì cho là Sĩ-Nhiếp, người thì cãi là Nhâm-Điền, Tích-Quang, người thì lại quả-quyết rằng Triệu-Đà. Ai cũng viện lẽ, dẫn chứng bành-vơ để cố cãi cho lời bàn của mình là có lý.

Tôi thì cho là chẳng có ai đem Hán-tự sang ta hết. Nó sang nước ta là vì nó phải sang nước ta, là vì nó không thể không sang nước ta được. Nào nó có phải là cái lọ, cái thố, là một vật hữu hình đâu mà bảo người nọ khiêng nó sang, người kia vác nó đến được.

Một dân tộc chinh-phục một dân-tộc khác, điều cần thiết thứ nhất không phải là đem nền văn-chương của mình mà gây cho dân-tộc bị chinh-phục, dù bị cưỡng bách hay là tự ý đặt mình ở dưới quyền cai trị của kẻ kia mặc lòng.

Điều cần thiết là trước hết phải làm thế nào để cùng nhau giao-dịch được, mà muốn thế tất hai dân-tộc phải hiểu nhau, phải biết tiếng nhau. Rồi sau nước mạnh muốn được tiện lợi cho mình, hoặc ép, hoặc khuyên nước yếu học tiếng mình, mà nước yếu thấy tiếng mình còn nhiều khuyết điểm không thể dùng để giao-dịch với nước mạnh, lại thấy tiếng nước mạnh đầy đủ hơn, rõ ràng hơn thì tự ý học lấy để tiện lợi cho mình.

Vậy thì hôm nay nước Trung-hoa chinh-phục xong nước ta, thì ngày mai đã có người bắt đầu học chữ Hán rồi chứ chẳng có ai đem nó sang ta hết.

Hai dân-tộc học lẫn tiếng nhau như thế có thể có ta hoàn-cảnh:

a) Một là nếu nước chinh-phục đã có một nền văn-hóa hoàn-mỹ mà nước bị chinh-phục lại hãy còn ở vào thời-kỳ phôi-thai thì tất là nước này dễ nhiễm nền văn-hóa của nước kia, có khi lại bởi cả những điều mình đã có, mình quen dùng mà học những điều mình cho là hay hơn, đẹp hơn của nước chinh-phục. Hoàn-cảnh ấy chính là hoàn-cảnh nước Pháp về thời-kỳ chinh-phục của nước La-Mã. Sau khoảng mấy trăm năm, nước Pháp đã nghiêm nhiên theo văn-hóa La-Mã: viết văn La-Mã, nói tiếng La-Mã, theo Phong-tục La-Mã. Mãi đến thế-kỷ thứ 17, mới gây được một nền văn-hóa có đặc tính, song cũng chỉ là hoàn cảnh cho tốt đẹp hơn, cho hoàn-toàn, chứ nền tảng vẫn là nền tảng La-Mã.

b) Hai là nước bị chinh-phục có một nền văn-hóa tốt đẹp hơn nước chinh-phục thì một hoàn-cảnh trái ngược với hoàn-cảnh trên sẽ gây nên. Nghĩa là nước chinh-phục học tiếng, viết văn, theo phong tục nước bị chinh-phục. Cái hoàn-cảnh đó tức là hoàn-cảnh của dân-tộc Frances sang chiếm-cứ nước Pháp mà nay chỉ còn có cái tên France là dấu vết của dân-tộc chinh-phục mà thôi. Bao giờ cũng vậy, cái hơn vẫn đả lấn cái kém, là vì kẻ kém cũng muốn tự ý theo kẻ hơn mình.

c) Ba là nước chinh-phục và bị chinh-phục đều có sẵn một nền văn-hóa tốt

đẹp rồi. Ở vào hoàn-cảnh ấy thì dẫu nước chinh-phục muốn đem hóa nước bị chinh-phục cũng khó khăn mà nước bị chinh-phục muốn tự ý theo nước chinh-phục cũng vẫn tự còn giữ được cái bản tính của mình.

Hoàn cảnh ấy há chẳng phải là hoàn-cảnh hiện thời nước ta đối với nước Pháp, mà có lẽ cũng là hoàn-cảnh nước Giao-chỉ đối với nước Trung-hoa chẳng? Chẳng thế mà sau hơn hai mươi thế kỷ, dân-tộc Việt-Nam vẫn giữ được tinh chất Việt-Nam, dẫu cũng có theo phong-tục, văn tự và ngôn ngữ của nước chinh-phục.

Nhưng trong ba hoàn-cảnh kể trên, dù nước ta, buổi đầu thời kỳ Bắc thuộc ở vào hoàn-cảnh thứ nhất hay thứ ba thì cái thuyết bàn người nọ, người kia đem Hán-tự sang ta cũng là vô lý.

Theo luật tự nhiên của nhân loại thì con người là giống hay bắt thuộc, tất nhiên thấy cái hay của người, thì cố bắt trước lấy, hưởng khổ cái hay ấy mình lại không có một may mắn: nghĩa là trước khi ta dùng chữ Hán ta không có một thứ chữ riêng nào.

VĂN-LỰC

Thuốc-lào Đông-A

Gỏi như thuốc là
Hút ngon, lâu hết.
Bỏ túi rất tiện.
Ai muốn mua buôn
gửi thư hỏi Trần-Hiệt
Ninh-Tĩnh-Ninh-Giang.

NÊN DỪNG

Sà phòng thơm rửa mặt hiệu

MONDIA

Vừa thơm, vừa rẻ, Có bán khắp mọi nơi.

Người mình cũng giở

Mợ — Hôm nay nhà có giỗ, vú ra chợ mua con gà về cúng.
Cậu — Chớ! Đừng mua gà... tôi kiêng!

KHOA HỌC

Đông Tây gặp nhau

Kỳ này tôi được cái bàn bạnh giới-thiệu cùng bà con, ông X. Ông là một nhà bác-sĩ? Một nhà chánh-trị? Hay một nhà kỹ-sư? Thực quả không rõ, duy chỉ rõ trong thư, tiên sinh ký là X. và tự xưng: « tôi là nhà Khoa-học » (1) năm tiếng viết chữ in hoa, như « đọa » người đọc. Ông « có lòng yêu » gửi cho một tập, nói về phép đặt tên riêng về Khoa-học cho người Nam dùng.

Ông « de » sẽ đem trình tại toà. Khoa-học Hàn Lâm Annam!

Xin trích một vài ý kiến của ông X. về vấn-đề danh từ Khoa-học và xin bàn thêm cho rộng nghĩa.

Tên các hóa chất phải đặt thế nào? Như ý X. tiên sinh thì không dùng hẳn tên của Tàu, mà cũng chẳng dùng hẳn của Tây, hăng biết có lẽ ông yêu nước lắm: chớ nhẽ lại dùng tiếng Cao men!

Ông dùng hợp cả Tây với Tàu lẫn Annam! thế là tôi tam hợp rồi, ông ă! tam hợp bèn lắm! tam hợp này mà thanh thì Đông-tây gặp nhau đấy!

Ông chớ tiếng Pháp không gọn, nó « lù-xù, lì-xì » mà chữ nho thì tuy dễ nghe, nhưng ta đọc nó sai quá, vì mỗi chất nguyên họ chỉ có một tiếng thôi.

Vậy chẳng thà theo lối người Tàu, mà đọc tên Tây, ra vào Annam.

Ông cho thì dụ: Aluminium, ta gọi là nhôm còn đúng hơn là theo Tàu đọc là lữ.

Thế rồi, ông đặt những tên mới: Azote tức Nitrogène ông cho là chất liêu.

Baryum ông đặt là Ba.
Bore, Tàu gọi là băng, ông đặt là bô cho vẫn tất.

Brôm, ông gọi là bôm.
Calcium như ý ông là cá: (tây của tàu) Cerium ông đặt là xê.

Chlore của tây là sắc lục, nên ông gọi là lục

Chrome ông dịch chệch ra là công.

Dysposium ông cũng dịch chệch ra là dai

Fluor ông gọi là phô

Thế rồi đến:

Gallium là gan, Helium là nhật (theo nghĩa Tây), Halmium là hỏ, Krypton là kiếm, Lanthane là lạng lithium là lý, lutbénium là lướn, Magnésium là mã, Mercure là thủy (tức là thủy ngân), Palladium là phàn, Potassium là kha, Rubidium là rug, Ruthenium là ru, Samarium là xang, Scadium là cang, Selenium là xe, Silicium là xi, Soufre là lưu, (bởi chữ lưu hoàng), Tantale là lạng, Tellure là tẻ, Thorium là thổ, Thulium là thù, Thallium là tá, Titane là tỷ, Tungstene là tâu, Uranium là u, Vanadium là vương, Xenon là xừ, v.v...

Hãy tạm kể bấy nhiêu tên. Bà con ta ngừng lại để tôi xin thưa: nếu viện Hàn-lâm có ưng chuẩn thì bà con ta nên đồng thanh yêu cầu X... tiên sinh đặt luôn cả cho cách học chóng nhớ, chứ cả ngày gào như quốc kêu, những cái tiếng như:

« Tiêu, ba, bô, bôm, cái, xê, lục, công, đại, phô... » thì đến phát... khộc mất thôi! Nhưng hieu có tinh sang chế, đố X. tiên sinh thêm không gây cách học, thì bà con tìm cách riêng mà học như sau đây:

« Kba, loan, bô, thổ, tá, -- bô, cái, đại, vương, phô, mã, -- công, lưu, ú, lưu), công, xê... »

Như vậy trong tám, chín chục chất đơn, ít ra ta cũng thuộc được mấy tá.

Thế là xong một đoạn. -- Nay đến lúc đặt tên cho các « chất kép » chất hợp: corps composés, tức là đến lúc chôn tam hợp, lúc đông-tây gặp nhau. Bà con ta cũng như tôi nông biết, đông-tây gặp nhau nó sẽ đẻ ra cái gì.

ra tám mấy bạnh, bạnh đơn dần nhất là hạng có hai chất đơn. Như vậy theo ông chỉ việc chấp tên hai chất đơn ấy vào, tên nào đọc trước, tên nào đọc sau, đúng như ở tên Pháp. Như sulfure de mercure thì gọi là Lưu-Thủy (tuyệt lắm) nghe nói xuôi như giồng nước chảy!

Tôi cũng theo đó tập cho nó thêm nhiều thì dụ khác:

Nếu sulfure de mercure là lưu-thủy thì sulfure de cuivre tức là phải lưu đồng, mà chlorure de cuivre ắt là lục đồng.

Hay lắm, khoa-học mà cũng eo van về X. tiên sinh tư nhận là « nhà khoa học » rất đáng. Nhưng ta cứ tập thêm cho quen miệng.

Bromure de selenium là... bôm... bôm... xe. Lại theo phép trước, dịch: chlorure de tungstène là lục tâu, vậy chlorure double de tungstène et de samarium dịch là lục tâu xá rồi! Mà đến cái chất này nữa, mô phật... cái chất chlorure de silicium tôi khó nghĩ quá, khó nghĩ vì lẽ sau này làm một bài luận về chất lục... lục gì ấy mô-phật) thì viện Hàn-lâm nghĩ thế nào? Tiên sinh nghĩ thế nào? X. tiên sinh ơi! tiên sinh có trả lời được câu hỏi ấy tôi mới tiếp theo. Mong đợi!

Chàng thứ mười Ba

Mỹ thuật

Cùng các ông tốt nghiệp trường Mỹ-thuật

Kinh tế khủng-hoảng, nhiều người thất nghiệp.

Vừa lúc đó các ông sinh viên trường Cao-đang Mỹ thuật Đông-Phương thì nghiệp đã ra, các ông cũng bị khủng-hoảng.

Một là nhà nước không lấy thêm người, át không lấy thêm các ông giáo giầy vẽ, hai là kỹ nghệ rút kém, hàng không ai mua, không có chỗ dùng các ông, ba là tranh các ông đẹp nhưng đắt quá, vả lại công chúng ít người hiểu, ít người hoan nghênh nên họ bỏ ra dăm hào mua tranh lan-cúc, tranh quan-công hay tranh mỹ nhân để hồ dùi, tuy không đẹp gì lắm, nhưng dân lên tường trẻ con thích, vui nhà.

Vì vậy nên ảnh hưởng các ông chưa được rộng nên hàng ngày ta thường thấy những cái sấu xí nhỏ những nhan nhân bày ra trước mắt.

Những cái tranh mất ấy thì kể không có hai gì lắm. Nhà kiểu «bánh khảo» bán ghê «đời louis XV», lâu ngày trông cũng quen đi. Nhưng có một cái các ông nên để ý là mỹ nghệ nước nhà: nghề thêu, nghề sơn, nghề trạm, nghề khảm, nghề sứ v. v. những người thợ annam vẫn nổi tiếng với các nước là khéo léo chân tay, nhưng vẫn chỉ khéo thôi, vẫn là thợ không có học, thiếu người đứng đầu chỉ bảo.

Các ông phải là người đứng đầu cho họ. Muốn được như thế rất khó; hiện giờ các nhà tư bản, óc không hơn gì thợ, chưa hiểu các ông, chưa mấy người trông rộng nhìn xa giúp trả các ông một số lương đủ số. Các ông cũng không tự ra kinh doanh được.

Cho nên các ông phải tìm cách họp nhau lại, lập một «hội mỹ thuật Việt-nam» gồm cả các nhà danh họa, những người lấy mỹ thuật làm kế sinh nhai.

Mục đích hội: 1 Gây dựng một nền mỹ thuật có tinh cách Việt-nam.

2 Gây cho công chúng biết thưởng thức mỹ thuật, chấn hưng mỹ thuật nước nhà.

3 Mưu kế sinh nhai cho người có chân trong hội.

4 Đối phó với các nhà tư-bản. Phương pháp thi hành: a Lập nhiều cơ quan về mỹ thuật: tạp chí, báo sách, sách kiểu mẫu.

b Tổ chức những cuộc trưng bày tranh ảnh để công chúng đến xem và treo giải thưởng tưởng lệ.

c Lập những xưởng chế tạo để làm khuôn mẫu.

d Xin bằng sáng tạo để giữ quyền cho hội viên.

e Mở chi bộ ở các tỉnh để khuyến khích về kỹ nghệ trong gia-đình.

Đây mới là phác qua còn đợi ý kiến các ông tốt nghiệp trường mỹ thuật và các nhà lấy mỹ thuật làm sinh kế.

Mỹ thuật đã là một thứ ít người «biết cầu đến» nếu các ông cứ rời rạc nhau, người nào người nấy bị hoáy một mình không biết đến ai, không cần đến ai, thì e mỹ thuật của ta nó vẫn cứ đi như bây giờ... nghĩa là nó cứ đi rất chậm.

Cần-Thiện

Shu nữ

Phụ-nữ và trang sức

Tó son, điểm phấn là một việc riêng của phụ-nữ, tưởng chừng như chỉ riêng phụ-nữ có thể nói là nên hay không nên. Thế mà không. Ở đất Việt này, bọn đàn ông, việc gì cũng muốn bàn đến... nhất là những việc gì họ không nên bàn, hay họ không biết.

Ngày xưa, ăn vận nhũn-nhặn, cài áo the thâm, cài quần lĩnh thâm, cái khăn vuông thâm, họ quen mắt đi rồi, nay họ trông thấy chị em quần trắng, áo mùi, khăn «san», họ lạ mắt nên họ chê. Họ chê đấy chứ trong bụng họ, họ cũng mê mệt về cái quần trắng, cái áo mùi, cái khăn san.

Có khi họ lại không muốn cho chị em trang điểm nữa. Chị Cúc trước kia rằng đung nhưng nhức, tóc bó trong cái khăn nhưng, họ hàng xóm mạc một mực khen chị ấy có nết, hiền thực, khôn ngoan. Một hôm, chị soi gương thấy rằng chị không đen, thấy tóc chị bó không xinh, chị đánh răng cho trắng, chị rẽ lệch đường ngôi... cái lòng thanh bạch của chị không thay đổi nữa lý, mà chung

quanh chị, bà con đã nhao-nhao lên rằng chị là gái hư, lẳng lơ, mất hết cả nền nếp. Cái danh giá, cái nhân phẩm con người ta ở trên bán đảo Đông-pháp có phải là chỉ ở hai hàm răng, ở cái lối vấn tóc.

Cũng may mà chị em bây giờ hơi khác chị em ngày xưa, biết tự mình tìm lấy cái sở thích của mình, thiên hạ có chê đấy, chị em cũng biết rằng rồi họ có khen đấy.

Có người bảo chị em ngày xưa ăn vận quần áo màu đen, lại thêm lộ màu da trắng, lại càng tăng cái vẻ nhũn nhặn, thùy mị của chị em.

Cái đó cũng có lẽ. Nhưng chị em bây giờ không phải là mất hết về thùy-mị để yêu. Chị em ăn vận quần áo tha thướt, lại thêm cái khăn san phấp phới, chị em lại có vẻ mong manh, mỏng mơn như dóa hồng-bạch còn hàm tiếu. Chị em, nếu sẵn đẹp, càng thêm đẹp; chị em có xấu cũng bớt xấu, chị em có dở thức dùng để thay quần áo-hóa, về nết máy là liễu, tóc con mát giới và sắc, điểm cái môi hồng.

Dần có vật gì lơ luyệt, chường mắt, chị em đã dùng đến, đồ vật ấy cũng trở nên có vẻ mỹ-thuật. Thế cho nên, ta không nên lấy cái nụ cười khinh bỉ, mà đối với những cái «mốt» của chị em. Chị em không phải là tinh linh chóng thay đổi như sắc áo chị em vận, chị em đổi sắc áo, cũng chỉ vì chị em muốn tìm cái đẹp, cái đẹp thiên hình vạn trạng. Chị em tuy không học mỹ thuật, chị em có mỹ cảm nhiều hơn đàn ông.

NHẤT LINH

Dịp may cho những người còn quốc trái

Ai còn quốc trái Đông-Pháp năm 1922 là thứ phiếu 50p 00 nên mang ngay lập tức đến nhà Chân-Hưng số 62 Phố Hàng Bạc Hanoi thời được giá cao cũng gần như chúng số, và những quốc-trái bằng tinh vàng tiền tây, thì bán được giá rất cao, cũng có thứ được lâu hơn lúc nộp tiền,

Cửa hàng bán hiệu 23 Phố Cầu gỗ đang chữa -- quý khách có cần hỏi điều gì hoặc mua chữa, sửa, xe xin lại số 2-phố Nguyễn-Trọng Hợp.

Diễn tích Hoa-dung tiểu lộ

- Đến lượt quan Côn, ra rồi, vứt thuốc lá đi chứ? - Ấy phải để chờ! để lấy khói làm hiệu dữ Tào tháo đến,

Phúc Lợi

7.9.11 ROUTE DE HUE HANOI

KÝ MỘT CHỮ

LÀ CÓ BÁO XEM

Người ở Thành-phố Hanoi muốn mua báo giải bạn xin cấp các hiệu sách lớn: Nam-ký, Thụy-ký, Quốc-hoa, Đông-tây, Nhật-Nam, Tân-dân, Thu-lâm, Nam-long

Ký một chữ, trả tiền, lấy biên-lai

LÀ CÓ BÁO ĐƯA ĐẾN TẬN NHÀ

Nên mua năm; Vì có nhiều số «Đặc biệt» 12 trang bán giá cao, mà đối với người mua năm không tính thêm.

Ai không muốn mua năm mà muốn có báo đưa tận nhà cũng xin lại mấy hiệu sách kể trên, ký một chữ, sẽ có báo đưa lại nhà, Lấy số nào trả tiền số ấy.

Ngân phiếu, bài vở, thơ từ, xin gửi:
M. NGUYỄN TƯỜNG-TAM
 25, Bd. Henri d'Orléans, HANOI

Những việc chính cần biết trong tuần lễ này

Một tờ chỉ dụ nữa của đức Bảo-đại

... Hoàng-Thượng muốn biết rõ cách hành-dộng của các cơ quan ...

HUẾ. — Hôm vừa rồi, đức Bảo-đại có xuống một tờ chỉ dụ, đại ý : « muốn biết rõ các công việc hành - động của các cơ quan chính-trị, Quâ nhân ra lệnh cho các khách mỗi người phải một tờ trình rõ ràng về công việc trong viện của mình theo chương trình như sau đây :

1. Công việc tổ chức các viện hay các sở ấy.
2. Sở các quan chức cao cấp mà viện ấy phải dùng, Tiền lương và trách nhiệm của mỗi người.
3. Tính các cách mà trước kia, khi quân nhân chưa về thì viện ấy trực tiếp giao thiệp với tòa Khâm.
4. Tính các cách công việc của các bộ do viện ấy, tòa Khâm hay viện cơ-mat giải-quyết trước khi quâ-nhân hồi loan.

Các tòa Khâm-thiên-giám, Cổ-học, Đồ-sĩ Quốc-sứ-quân cũng phải có tờ trình các công việc làm từ từ năm 1931.

Các khách được tự ý trình bày ý kiến về việc sửa đổi cách tổ chức viện mình, xét ra việc dâng bày ấy theo sự ích chung.

Những tờ trình ấy làm bằng chữ bán quốc ngữ và chữ pháp và dâng thẳng lên quâ nhân do nội các chuyển đạt ».

Ông Khánh-Kỳ ra Hanoi

Ông Khánh-Kỳ, một nhà làm ảnh có tiếng, hiện đã mở một hiệu ảnh lớn ở bên Pháp và một hiệu lớn tại Saigon, cả trong nước ngoài nước đều biết tiếng.

Nay ông lại vừa mở thêm tại Hanoi một hiệu ảnh nữa ở cuối phố hàng Khay, trước hộp hàng Trống, có đủ các appareil moderne, installation moderne, đặc biệt nhất là thứ máy làm bóng ảnh « glacage », mỗi giờ có thể in được tới 5 nghìn tờ, ảnh chụp lối mỹ thuật tối tân, vẽ Pastel theo lối M.

Trong hiệu lại làm tổng đại-lý cho hãng Agfa ở Đông-dương, bán đủ các films để chiếu bóng và kính giấy cũng những đồ làm ảnh rất tốt. Ngoài ra còn làm đại-lý bán các thứ trần thiết trang hoàng tối tân trong các cửa hàng buôn.

Chừng nay mai ông Khánh-Kỳ sẽ ở Saigon ra Hanoi và tiếp khách tại cửa hàng.

Tô-bình-Vân chịu giải hòa với Nhật chăng ?

PHỤNG-THIÊN. — Hiện nay quân đội của Tô-bình-Vân vẫn hiệp lực với quân Mã-chiến-Sơn đánh xít vào tỉnh thành Hắc-long-giang, quân Nhật có ý nao-núng lắm.

Cứ theo tin người Nhật nói ra thì dù Tô vẫn chưa rút quân nhưng đã tuyên bố

rất vui lòng giải hòa với Nhật, không muốn dùng đến súng đạn nữa. Nhật nói vậy có không ?

Nga Nhật với đường xe lửa Trung-đông

ĐÔNG-KINH. — Sự thân của Nga ở Đông-kinh « Nhật » là Troyanovsky, đã đến thăm sứ thần Nhật ở Moscow là Hirots, hiện ở Nhật, để thương nghị về bản hiệp ước « bất xâm phạm » và phương - pháp công-tác về kinh-tế của hai nước Nhật với Nga.

Cứ theo tin một tờ báo Nhật, thì trước khi khởi hành đi Moscow, sứ thần Nhật đã tiếp kiến phó ủy-viện bộ ngoại-giao Nhật, và đã tỏ cho biết rằng chính - phủ Tô-Nga hiện đang dự bị một cuộc thương-thuyết về mấy việc sau này :

1. — Nga nhường hẳn lợi quyền về đường xe lửa Trung-đông cho Mãn-châu quốc lấy một giá rất phải.

2. Số tiền nhượng đó phải trả ngay.

3. Nếu Chính - phủ Nam - kinh hoặc các cường quốc khác có làm khó gì trong việc nhượng quyền thì Chính - phủ Mãn - châu-Quốc phải dàn xếp cho yên.

Tình thế nước Tàu vẫn rối beng

Các báo nói về các việc phân tranh Hán phục cử với Lưu-trấn-Niên cho là có hại cho Trung-hoa nhiều lắm.

Hiện nay Tưởng - giới - Thạch vẫn nắm chính quyền trong tay. Song le Hàn nay đã đánh được Lưu và ý muốn cùng Trương-học-Lương lập lạn Chính-phủ phía Bắc mà thôi, vậy Tưởng khó lòng mà đạt nổi ý muốn thu giang sơn vào tay mình.

Vừa đây, Tưởng động binh ở Hồ - nam cũng mong Hàn sẽ sợ mà lui quân. Không dè Hàn xin từ chức Tổng-đốc Sơn-đông là có ý mưu lập lên một Chính-phủ độc lập. Còn Trương-học-Lương nay chưa định kéo về với Tưởng hay với Hàn vì Tưởng chưa rõ bên nào mạnh cả.

Trong thời kỳ ấy, Nhật-bản cứ việc thu xếp việc Mãn-châu mà không hề có đê ý đến nước Trung-hoa rồi beng nữa.

Dân Hồi làm dữ ở Thượng-hải.

Cuốn tạp chí Trung-hoa của Tăng-trọng-Minh thứ trưởng bộ Thiết-lộ, về đảng Uông-tinh-Vệ, có đăng một bài mà người Hồi cho là cao phạm đến họ, nên họ đã cử đại-biên lên Nam-kinh yêu cầu chính phủ trưng phạt tạp chí ấy.

Buổi chiều hôm 27 - 10, ngót 30 dân Hồi mang gậy đến phá một cửa hàng sách ở Thượng-hải có bán cuốn tạp chí ấy.

Bão vẫn chưa ngớt

Xuất từ chiều 25 - 10, bão ở phía Nam duyên-hải Trung-kỳ. Bão dần dần bỏ miền Trung, Nam-kỳ dượt ra, hai giờ chiều hôm qua, bão đã ở vĩ tuyến và kinh tuyến 119, ngay ngoài đảo Đài-loan, cách xa bờ biển non 110 cây số.

Sang tháng Novembre này lại có sao chổi

Theo tin ở Nữu-Uớc thì một ngôi sao chổi đã 30 năm nay chưa thấy, đến tháng Novembre này lại sẽ xuất hiện. Ở hai nước Trung-hoa và Nhật-bản, người ta có thể trông rõ lắm. Ngôi sao chổi ấy xuất hiện lần này có thêm một cái hiện tượng rất lạ, là đồng thời sẽ có một đám sao xa bay rơi trên mặt địa cầu. Ngôi sao chổi ấy khi đi đến độ rất gần mặt đất thì phồng vào ngày 17, 18 Novembre.

Xét ra ngôi sao chổi ấy vào khoảng tháng Ađut năm 1908 đã đi gần địa cầu. Năm nay thì khoảng hai, ba giờ chiều hai ngày 17, 18 Novembre ở Nhật-bản và ở Trung-quốc người ta có thể xem xét một cách rõ ràng, không cần phải nhờ đến kính trông xa.

Những sao xa có thể trông thấy được. Trong sao ấy đồng hồ sẽ trông thấy đến một nghìn ngôi.

NAM-ĐỊNH

Hai cái sắc đàn ông chổi về sông Nam-Định

Hồi 3 giờ chiều hôm 21 Octobre, người ta trông thấy hai cái sắc đàn ông trôi về khúc sông Nam-định, một cái ở trước nhà máy nước, một cái ở trước nhà máy rượu.

Cả hai người chng mặc quần trắng, áo khách để nhuộm phù-xa lâu ngày, nên trông đỏ đỏ cả. Còn người thì đã rửa cả thit.

Xét không có thương tích gì khả nghi, nên quan trên đã giao cho hai viên hộ-phố Dịch-hộ, Nam-xuyên mai táng.

Một người độ hai mươi tuổi, một người chừng ngoài ba mươi. Không có cần cước, nên không biết quê quán nơi nao.

Phúc - kiến lại nảy mầm nội loạn

NAM KINH.—Hôm qua đã đăng tin Tưởng quang-Nại, hiện giữ chức trách tiền cọng ở tỉnh Phúc-kiến, vừa hạ lệnh bắt viên Nguyễn-Sứy Trần-quốc-Huy, vì đã thu lượm 7 triệu đồng tiền thuế của dân, đồng thời ba viên võ-quan của Trần cũng bị bắt. Hai đội quân của Trần-quốc-Huy và Tưởng-quang-Nại đã bắt đầu khai chiến.

Đã có điện tin gửi đến hồi Tưởng-giới-Thạch nên sử trí với mấy viên quan binh bị bắt kia ra sao ?

Nội loạn Tư - xuyến chưa dẹp xong, lại tiếp luôn đến Phúc-kiến, nước Tàu nếu cứ thế thì kiếp nào mới yên !

Cai Thái lại phải đòi ra sở mật thám Hanoi

Việc cai Thái đã kết thúc tại phòng Dư-thâm, nghĩa là cai Thái bị buộc vào tội ngộ sát Dương-thu. Tuy nhiên quan Biện-lý vẫn cho tra xét cho tường-tạo. Hiện vừa đây ngài đã ra lệnh cho sở mật thám làm ang-kết thim.

Cai Thái bị đòi ra sở mật thám, để ông cầm Arouand hỏi.

BẮC-NINH

Một cái nạn ở tờ ghê gớm ở phủ Từ-sơn

Hôm qua một chiếc « ca-mi-ông » chạy đường Hanoi - Bắc-ninh do tài xế Nguyễn-vân-Sỹ cầm lái trên có hơn mười người hành khách ngồi. Khi đi đến gần ga Phủ-từ-Sơn chừng hai cây số thì đâm phải một chiếc xe bò bốn người cưỡi ngựa kéo.

Chiếc xe ô-tô bị đổ, những hành khách đều bị thương, trong số đó có mấy người bị thương nặng. Còn bốn người cưỡi xe bò thì một người bị trọng thương đã lộp tức cho mang về điều trị tại nhà thương Thị-câu.

Lỗi tại ai ? Sở cầm còn mở cuộc điều tra.

Hội Ai-hữu cựu sinh viên trường Trung-Học Bảo-hộ

Xin có lời kính cáo cùng các bạn-hữu cựu sinh viên trường Trung-học Bảo-hộ biết rằng hội-đồng quản-trị hội ta họp vào rồi định rằng đến chủ-nhật 25 Decembre này (ngày lễ Noel) sẽ mời đại-bí thư đồng thương niên. Hội đồng quản-trị đã cử một ban Khánh-hội để ban định tổ chức các cuộc vui về dịp ấy.

Ngoài bữa tiệc sau khi đại-hội-đồng sẽ có một cuộc đi thăm trường Bảo-hộ là nơi chúng ta đã cùng nhau họp lập, cuộc đi thăm kích do các ban cựu-sinh-viên diễn và nhiều cuộc vui khác. Khi nào ban tổ-chức định xong chương-trình sẽ công bố để các bạn chờ. Dự tiệc mỗi vị định là 2p50. Ban tổ-chức yên cầu các bạn, ai có ý-kiến gì hay về việc tổ-chức các cuộc vui, cho biết để chăm-chức. Xin gửi thư cho M. Cung-bích-Quy, 21 phố Lamblot Hanoi.

Tiền dự tiệc, xin gửi cho M. Nguyễn-Đình-Phúc, Sous Direction des Postes Hanoi. Mong rằng các bạn hữu sẽ dự cho thật đông để ta cùng nhau họp một ăn lại, những lúc sum họp ở nhà trường.

Nên chú ý

Số 22 sẽ là số đặc biệt về các ông nghị

Bắt đầu khai giảng từ Novembre 1932

Cours de

1. Littérature française (programme baccalauréat) tous les jours de 19h à 20h
2. Français Mathématiques programme diplôme tous les jours de 19h à 21h
3. Littérature Annamite tous les samedis de 20h à 22h

Ai muốn

- a) học thêm đề thi Diplôme và Baccalauréat cho chắc phần chúng tuyn ;
- b) chỉ có thi giờ học « Lớp tối » đề thi bằng tú tài ;
- c) học làm văn, thơ quốc-văn
- d) học thêm Hán - văn đề hiểu thấu quốc-văn ;
- e) giải trí liêu sấu ngoài những giờ làm việc cíc sở, thì tới đến trường Hồng-Bang mà nghe mấy ông Cử-nhân Khoa văn-chương khoa toán-pháp, và nhà Thi-sĩ Nguyễn-khắc-Hiếu diễn giảng.

Ai hỏij thì le

LYCÉE LIBRE HONG-BANG

68, 70 Rue Jules Ferry - 12, 14 Avenue de la Cathédrale 39 Rue Lamblot - Hanoi

Có Phạm-thị-Đàm bị bắt

SAIGON. — Trong mấy số trước chúng tôi đã nói rõ về việc số một thám Saigon vừa khám ra được mấy chi bộ hội kín tại Lục-tỉnh mà máy lũng bộ tại Saigon, bắt được ngạt trăm người, trong đó có cả mấy người đàn bà.

Nay theo tin một bạn đồng nghiệp tây trong Nam thì trong số đàn bà bị bắt có một cô tên là Phạm-thị-Đàm, chính là con gái ông Phạm-bá-Phổ ở Nghệ-an.

Nghe nói từ sau mấy cuộc nổi dậy ở trong Nam lớp trước, cô Đàm giữ một trong trách cho hội kín, tổ ý hoạt động lắm.

Hình hình Ấn - độ

Yêu cầu cho Gandhi được tha

Hiện nay ông Gandhi vẫn bị giam, vừa rồi lãnh tụ đảng Hồi là Shaukatali có biên thư cho Phó-vương tha bổng cho ông Gandhi để ông có thể dự cuộc hội nghị nay mai bàn về vấn đề Ấn-hồi. Trong thư ông Shaukatali đả kích rằng dân Hồi sẽ khấn-khảo nói với ông Gandhi đinh việc cố-dồng bất hợp tác với dân Anh.

Có lẽ ông Gandhi lại tuyệt thực chăng ?

Vua xứ Zamario định rằng không cho ông đi cùng vào các đình của người Ấn. Thái-độ ấy có lẽ lại làm cho Gandhi tuyệt thực để phản đối.

5000 nghìn thợ đình công

Ở Madras 5000 thợ của sở Hỏa-xa đình công. Có lẽ thợ nhà máy diêm cũng theo.

Hội-nghị bàn tròn lần thứ ba

Londre 22 Octobre — Đến 15 Novembre này, ở Luân-đôn sẽ họp hội-nghị bàn tròn lần thứ ba. 13 nước nhơn sẽ cử quan Thủ-vương đi dự, còn những nước nhỏ thì chung nhau một đại biểu: Agakhan làm đại-biểu của Hồi-giáo và Ambedkar đại-biểu bọn dân « bất khả xúc phạm ». Tất cả có 40 ghế đại-biểu, không như lần thứ nhất có 96 ghế và lần thứ nhì 108 ghế.

Các đại-biểu của hội-nghị Ấn-độ cũng không được dự.

Hội-nghị sẽ họp tại Thượng-nghị-viên do ông Mac Donald chủ tọa

30 triệu người chờ chết đói ở Mỹ

Washington 21 Octobre — M. Green, hội-trưởng hội Lao-động liên hiệp Mỹ, vừa nói bằng vô tuyến điện yêu cầu dân Mỹ cứu giúp cho ba mươi triệu người đang chờ chết đói.

Phải ba mươi năm, dân Ý mới thâm nhiệm chủ nghĩa « phát xít »

Milan 25 Octobre — Thủ tướng Mussolini diện-thuyết nói rằng phải đến ba mươi năm, dân Ý mới thâm nhiệm được chủ nghĩa « phát xít ».

Tại Alain Gerbault

Marseilles 25 Octobre — Tàu « Maréchal Lyautey » ngày 23 Octobre đã gặp tàu Alain Gerbault ở gần mỏm Sadinal thuộc Tây-nam-nha Alain Gerbault nói rằng đến nay mình mới được vô sự.

Sau khi nghị-viện bị giải tán. Ông Hitler hoạt động

BERLIN — Chính-phủ Von Papen không muốn cho nước Đức có chế độ nghị-viện, nên hành động một cách « độc tài » hết sức ngăn cản các đảng phái nhất là đảng Xã-hội quốc-gia không được hoạt động.

Nghị-viên do một nhân viên đảng xã-hội quốc-gia (đảng áo nâu, lãnh tụ là ông Hitler) bị giải tán vì phản đối, chính sách của thủ-tướng Von Papen cho đến 20 Novembre này có cuộc bầu cử lại.

Hiện nay ông Hitler đã đắc thắng trong cuộc bầu cử hội Jaillet vừa rồi đương đi về đóng khấp trong nước. Ông dùng máy bay cho nhanh chóng và mỗi ngày được điện báo.

Ông phản đối chính sách của hội các Von Papen và trong thời nào đảng ông cũng được cầm quyền.

Nước Đức gọi lòng thù oán cho bọn thiếu niên

BERLIN — Từ giờ tại các trường ở đất Thüring, các ông giáo sư sẽ dùng hòa ước Versailles để cử động một cách riêng. Ở tất cả các trường học, nằm nào cũng vậy, từ ngày lễ Pentecôte trở đi, các ông giáo sẽ bình phẩm về hòa ước Versailles, nhất là các đoạn nói về việc nhượng đất, và cái câu đối về cái tội của Đức gây nên cuộc Âu-chiến.

Cái điều trong hòa ước nói về cái tội ấy, học trò phải học thuộc lòng, để gọi cho tâm lòng muốn trở lại lời nói đối ấy hết sức phát triển lên. Học trò đến năm thứ bảy thì mỗi tuần lễ trước khi tan học, thầy giáo và học trò cũng phải nhắc lại mấy câu văn đáp sau này :

« Hãy nghe cái điều trong hòa ước đi những cửa địch của nước Đức bị đặt ra để làm cho Đức ở danh mãi mãi. Các nước đồng minh, và các nước kết liên nay tuyên bố và nước Đức cũng công nhận rằng nước Đức và các nước đồng minh của Đức phải chịu trách nhiệm về các sự tổn hại của các nước đồng minh và các nước kết liên, cũng nhân dân các nước ấy phải chịu về cuộc chiến-tranh do nước Đức và các đồng-minh của nước Đức vô cớ khai hỏa mà gây nên.

Học xong bài ấy, thì học trò đáp lại. « Tâm hồn ta bị hổ thẹn đến đản đến ngày ta lại khởi phục được danh dự, và tự do mới thôi ».

Ngoài giờ học tại trường công và trường tư, học-trò muốn thì bằng Sơ-học Pháp - việt được chắc chắn, nên luyện thêm Pháp-văn và Toán-pháp.

Hội trường Thăng-Long. Số 2 và 9 Hàng Cột.

Vui vui ..

Khóc..

Tôi nghiệm rằng người đàn bà Việt-Nam cho cái khóc là quan trọng trong sự náo thiệp. Phải hiết khóc mới ra người lịch sự, mà phải khóc sao cho khéo. Trong lúc khóc làm thế nào để được hết tâm sự mới tài.

Trẻ con mới nhớn lên, các bà đã giáng khóc rồi. Đưa trẻ nào mau khóc và khóc cho khéo thì các bà cũng lấy làm vinh-diệu như được một người chồng cử-nhân hay là-tài vậy.

Một vài ngày trước khi về nhà chồng, cô dâu mới phải tập khóc.

Đã có một vài bà « nha nghề » rất thạo, trông nom chỉ bảo : khóc thế nào là đúng điệu, lúc nào nên sụt sùi, lúc nào nên đưa khăn tay lau mắt. Giảng điệu phải cho khéo, phải khóc thế nào cho người ta cảm thương.

Đến khi đưa dâu, nếu bà con ai cũng khen dâu khóc giỏi thì các bà « nha nghề » tất được thưởng và sẽ được đặt « hàng ».

Nhiều khi cười chạy tang, có dấu bước về nhà chồng đã phải khóc ngay mẹ chồng rồi. Không biết mặt, không biết người, mà nhiều khi họ khóc thắm thiết quá.

Trong đám tang, hiểu, thì cái khóc lại cần thiết lắm. Chẳng may nhà nào không đủ người khóc, thì phải mượn các bà « khóc mượn » Nhưng đây là sự bất đắc-đĩ mà thôi : thường thường thì phải cố kiếm ra người khóc, không người ta rồi, và chẻ bái.

Bao nhiêu phụ-nữ trong nhà phải ngồi quây lấy quan tài. Hễ có khách vào thăm

viếng, thì phải cùng nhau cãi tiếng khóc cho cao, khi nào khách lễ xong, lui ra thì mới thôi. Trong khi khóc phải kể rõ người chết đó là ông bà, hay cha mẹ, rồi kể cái công nuôi nấng giầy giở ra sao. Đã có những câu đặt sẵn cho tiện, phải học thuộc lấy.

Nhiều khi phụ-nữ tang gia vừa phải khóc lại vừa phải tròn nom các công việc nhà. Đó là một cái khó, nhưng rồi họ cũng quen đi. Trong tròn nom bếp nước chẳng hạn, hễ có gọi lên khóc, họ tất là lên ngồi sụp bên quan, rồi khóc ngay được, thế mới tài. Tôi có biết một bà khóc rất tài: Dong chỉ bảo người nhà thì chợt có trống báo khách vào, kèn vừa thổi lên thì bà cũng vừa cất tiếng, vừa khóc vừa bảo vệ tờ : « ừ mẹ ơi !... dong hai đầu thôi... mẹ đi đâu bỏ con thế này... chỗ gạo tám... mẹ đi đâu... tao để trong buồng... mẹ ơi !» mà khóc rất thắm thiết, ai cũng phải cảm động.

Nếu người chết đi là một người có tuổi, không số thương mấy, thì khúc lại khó hơn nữa. Vừa vui về cười đùa, vừa đem sợi gỏi bánh, lại vừa phải khóc ra nước mắt. Nhưng đàn bà con gái họ lại làm.

Cái khóc ở xã hội Annam đã thành ra một nghề. Các nhà khóc mượn giỏi được thiên hạ hoan nghênh lắm, và quanh năm chỉ khóc một vài bữa là đủ ăn.

Họ ra công Chau đời nghề họ cho một ngày một mớ mang tiền bỏ. Họ hát có lương tâm nhà nghề.

CHỈ CÓ HIỆU

Đức-Thành

N° 3 Rue des médicaments Hano
Bán các thu đèn và đồ sắt làm nhà là có tiếng.

Hàng tốt, giá phải chăng.
Lampisterie Quincallerie.

ĐỨC-THÀNH

Miss BARBARA KENT

Cái sắc mỹ người của tôi là nhờ ở kem Velouty de Dixor, nó là cái bùa yêu rất quý cho các bà các cô làn thời muốn trẻ mầu đẹp.

Thứ kem thay phấn hiệu Velouty Dixor càng dùng màu gia càng mỹ khi ra mưa ra nắng cũng khi nhẩy dầm mà có mồ hôi ra cũng không giảm mất mầu kem. Thứ kem này không những thay phấn, mà về mùa rét dù ng thay thuốc nê thì không thứ nào tốt bằng.

Có bán lẻ khắp mọi nơi
Đại-lý độc quyền : LUNE FAT, 23 - Rue Changeurs, Hanoi

- Cụ đi đâu vội vàng thế?
- Ấy chứt! Ông để tôi kể cho anh nghe, anh người ta mong đợi thì không tiện?
- Ai mong cụ?
- Tôi chả có bữa đi dự tiệc ở hiện cơm tây Lạc-xuân ấy mà, ông có biết không?
- Ai bảo tôi lại đi hiện Lạc-xuân, có phải ở số nhà 65 phố hàng Bông mà là hiện to nhất Hà thành của người Annam mở; số giầy nói 528 chứ gì.

Nên chú ý
Kỳ sau sẽ ra một số đặc biệt
Về các ông nghị

hôn bướm.. ..mơ tiên

của E. Khai Hưng

Tranh vẽ của Đông-Son

(1. . . Ngọc theo chú tiểu đi vào một tòa nhà gỗ thấp lợp ngói, bên trong bài trí rất sơ sài. Ở gian giữa, sau cái bệ đất trên giải chiếc chiếu đã cũ là bàn thờ tổ đặt trong một cái hậu cung xây thưng ra như cái miếu. Ngọc vén bức màn vải tây đỏ lên thì thấy lơ mơ đến hai chục pho tượng, liền hỏi chú tiểu :

— Đây là các vị sư tổ có phải không chú ?

Không thấy trả lời, Ngọc quay lại, thì chú tiểu đã đi từ bao giờ. Ngồi đợi hồi lâu, vẫn không thấy ai ra vào. Trời dần dần tối. Một lúc trông không rõ các thức bày trong nhà nữa. Lại thêm ngoài sân lơ mơ có bóng trắng, nên ở chỗ tối trông ra, thấy như mình ngồi trong một cái hang sâu vậy.

Ngọc vừa mệt, vừa khát, đương mong có người nào để xin chén nước thì nhìn qua cái giải che hiên, thấy có ánh đèn ở dưới bếp đi lên... rồi nghe có tiếng người nói :

— Đây chú Mộc, tôi đã bạch cu rồi. Cu sắp xuống đây... À! trong khi tôi bận làm đèn thì chú đã lấy nước để ông Ngọc rửa mặt chưa ?

Tiếng người trả lời :
— Chưa, tôi đang bận giặt vũng.

— Thế bà Hộ đâu ? . . . nhưng thời tôi đem đèn lên rồi tôi lấy cũng được.

Chú Lan bước vào Cây đèn dầu tây hình búp măng chiếu ánh vào mặt chú trông càng xinh lắm. Ngọc ngấm chú lại tưởng đến bức tranh người con gái Nhật cầm chiếc đèn xếp của nhà họa - sĩ Utamaro. Nu cười tự nhiên nở trên cặp môi Ngọc khiến chú tiểu ngược mắt lên trông thấy gương nguyệt, lúng túng đặt

cây đèn xuống án thư rồi vội bước ra ngoài.

— Này / chú Lan, chú làm ơn cho tôi xin ấm nước nhé.

Chú tiểu chân trong chân ngoài, quái cố lại trả lời :

— Vâng, mời ông ngồi chơi, rồi nhát nữa xuống nhà trai sơ nước và sơ cơm.

— Thì chú đi đâu vội thế, hãy vào đây tôi hỏi chuyện đã.

Chú Lan ngần ngừ bước vào.

— Thưa ông, đây là nhà Tô; sư Tô thu trai, nghĩa là sơ cơm (chú mỉm cười) ở buồng bên. Còn các khách thập phương thì sơ cơm nước ở nhà trai, cũng như nhà khách của các ông.

— Phải đấy, chú giảng nghĩa cho tôi mới biết ít nhiều phong tục ở nhà chùa . . . Này chú, ở nhà tổ thì thờ các sư tổ, còn hai gian bên cạnh này

thì thờ ai thế ?

— Đây là các hậu. Nghĩa là những người không có thừa tự bầu hậu ở chùa thì nhà chùa cúng cho.

Có tiếng guốc lộp-cộp ở ngoài hiên. Ngọc nhìn ra thì một vị Hòa-Thượng mình mặc áo vải nâu rộng, chân đi đôi guốc gộc tre già, tay chống cái gậy trúc, ung dung bước vào.

vội vàng bước ra hiên nói :

— Cảm ơn chú, chú cứ để đây cho tôi.

Sư Cu nói tiếp :
— Sao không lấy ghế dầu ? Chú không trông thấy thầy ấy vận quần áo tây à ?

Ngọc vội đỡ lời :

— Được, bác để mặc cháu.

Rồi trở vào cái khăn mặt vải tơ nhuộm nâu còn mới hỏi chú Tiểu :

— Khăn của chú đây à, chú Lan ?

-- Thưa ông, khăn mới lấy ở hôm ra đây a !

-- Sư cu mắng :

-- Sao không lấy khăn mặt bông để thầy ấy dùng ?

Rồi quay lại mỉm cười hỏi Ngọc

-- Cháu mới đến chùa mà đã biết tên chú ấy là Lan à ?

-- Hâm bác, cháu gặp chú Lan hỏi truyen nên biết.

Lúc đó lại thấy chú Tiểu cười. Liên hỏi :

Sao Chú lại cười tôi ?

Lan sẽ đáp :

-- Vì tôi thấy ông sư Cu là bác Ông nên bạch Cu. Người xuất-giá tu hành thì người nhà, dầu thân đến đâu cũng không được nhận họ.

Ngọc mỉm cười :

-- Thế à ? Cảm ơn chú nhé ! Xưa nay tôi không hỏi tương-tân nên không biết.

Một lát chú Mộc lên mời Ngọc xuống nhà trai sơ cơm. Ngọc đứng lên xin phép sư cu rồi theo chú Tiểu đi qua sân, tới một cái nhà ngang dài tới ngoài mười gian, nhưng chỉ để ba gian làm nhà tiếp khách thập-phương.

(1) Tiếp theo kỳ trước.

QUANG-MỸ
13, Rue de la Soie, Hanoi
Téléphone. 702
Boutiques de luxe et tous tissus

Bản-hiệu mới về rất nhiều hàng mùa rét :
Hàng Lụa : cảm nhung Thượng-hải, gấm, vóc, nhiều đủ các màu.
Hàng Tơ : nhung, satin lam hoa gấm, satin đen nhiều tầng chon và thêu, và đủ các mặt hàng khác nữa.
Bản-hiệu lại có nhiều các kiểu ô ean (parapluies cannes) đủ các ngai dùng rất hợp thời trang.
Hàng con rồng vàng

• NHÀ THÌ NGHIỆM BỆNH LẬU GIANG •

Đã phát-minh những thứ thuốc chữa về bệnh ấy

Hiện thuốc LÊ-HUY PHÁCH làm thuốc đã lâu năm. ~~Đặt~~ phòng riêng để thí-nghiệm bệnh Lậu và Giang-Mai.

Hồi năm 1931 đã phát minh những thứ thuốc này để chữa về bệnh ấy.

Lậu mới phải (état aigu) bất cứ nữ, máu bắt tức chỉ dùng từ 4 đến 6 viên là khỏi hẳn, mỗi viên giá là 0p 50.

Lậu lâu năm (état chronique) thường sinh dục tiểu vàng đỏ, hay đục cùng đần-vần, lúc đi tiểu thấy nóng, từ chi mỗi mệt, yếu đuối, và còn sinh nhiều cơn khó chịu khác nữa. Như thế chỉ dùng 2 viên là triệt-tràng, giá mỗi viên 0p 60 và 1 hộp to Bồ-Ngũ Tạng-Trừ-Lâm 2p 00 (hộp nhỏ 1 p 00) là khỏi hẳn.

Thứ thuốc này ai dùng không khỏi sẽ giá lại tiền. Còn bệnh Giang-mai thì bất cứ nặng đến đâu, uống thuốc của bản hiệu cũng chóng khỏi hơn là bệnh-lậu, ai ai đều biết.

Ai muốn hỏi điều gì, xin dính theo timbre 0p 05 để tiện việc trả lời. Ở xa ua thuốc gửi thư về sẽ gửi theo cách lưuh-bóng gao-nguyên (C. R.)
Thư và mandat xin gửi cho :
M LÊ HUY PHÁCH 12 route Simh-Từ, Hanoi, Tonkin

Hôn bướm...mơ tiên

còn thì giấu ra từng gian làm phòng ngủ. Ở đây bài trí có phần lịch sự hơn nhà Tô nhiều, gian giữa giáp bộ sập gỗ mít, kê một cái bàn, và đôi tràng kỷ lim lâu ngày đã đen bóng. Trên xà treo một cái đèn ba giác, có chụp bằng thủy tinh sơn men trắng. Hai bên kê sập từ tường ra tới ngưỡng cửa ba bộ ghế ngựa quang giàu ghép liền với nhau.

Ngọc nhác nhìn mâm cơm đặt trên bàn, tâm tình cười; vì buổi tối hôm ấy thấy nhà chùa có vẻ nào nhiệt, nhộn nhịp kẻ lên, người xuống, lạch cách bát đĩa, nôi mâm, thì vẫn tưởng các chú Tiểu sửa soạn một bữa tiệc sang để thiết khich qui. Ai ngờ trên chiếc mâm gỗ vuông chỉ thấy lòng-chông đĩa giữa, đĩa cá và đĩa muối vừng.

Lúc đó chú Lan bưng lên một bát đậu-phu kho tương, khói bay nghi-ngút. Chú hơi cau mặt, hỏi chú Mộc:

— Sao chú không bảo bà Hộ rón đậu?

— Đậu lạch hết rồi, mai mới mua được.

Chú Lan lại quay lại nói với Ngọc:

— Thưa ông, nay ông hãy soi tạm. Nếu mai ông muốn dùng cơm mặn xin bảo bà Hộ làm riêng để ông soi.

— Cảm ơn chú, nhưng tôi thích ăn cơm chay.

— Ông quen ăn mặn nay dùng một vài bữa cho biết mùi chừ ông ăn mãi cơm chay thế nào được!

— Được chứ! Bên tây cũng có người chỉ ăn đậu cùng hoa quả quanh năm mà lại khỏe mạnh hơn là ăn thịt.

— Thế à ông? nếu vậy càng hay.

— Không những tôi thích ăn chay, tôi lại muốn xin phép cụ được cùng ăn với hai chú cho vui.

Chú Lan cười

— Thế không được.

— Sao vậy? Tôi chỉ muốn ném thử các sự kham khổ của đạo Phật, vì tôi thấy tôi yêu đạo Phật lắm, nhất là từ ngày tôi bị...

Nơi đến đây, Ngọc ngừng ngay lại, mím mím cười, vì suýt nữa đem truyện riêng của mình thổ lộ cho hai chú tiểu nghe. Ngọc không hiểu vì đâu

— Thưa ông, có hai cô: một là như thế người ta cười, hai là chúng tôi đã đi tu hành thì không những phải ăn kham khổ, mà lại không được ngồi cùng mâm với...

— Với người trần tục phải không?

— Nghĩa là với người không tu hành - Như đến mai có giỗ công ông

lúc mới gặp chú Lan là đem lòng quyến luyến ngay, như người gặp bạn thân muốn đem hết những sự đau đớn phiêu mùa của mình cùng người san sẻ...

Ngọc ngồi ghế âm - thầm nghĩ-ngợi, hình như ôn lại một quãng đời rĩ-vãng, thì chú Lan sôi bát cơm đặt lên mâm:

— Mời ông soi cơm.

— Cảm ơn chú... sao chú lại bảo tôi không thể ngồi ăn cơm với các chú được.

ngồi soi hầu cụ cũng phải bưng hai mâm, chứ không được ngồi cùng mâm với cụ.

— La nhỉ! nhưng nếu tôi cũng đi tu thì được chứ.

Chú Lan mỉm cười:

— Vâng, nếu ông cũng thu - giới, nhưng khi nào ông lên chức sư-cu thì mới được, nghĩa là ít ra cũng ba mươi năm nữa.

Lúc đó nghe có tiếng mõ. Chú Lan vội vàng chạy lên nhà tổ. Ngọc cũng bắt đầu ăn cơm. Quay ra phía bên

thấy chú Mộc đứng khoanh tay, Ngọc liền hỏi:

— Sao chú Lan nghe tiếng mõ lại chạy hấp tấp đi đến thế?

— Bẩm, sư tổ gọi.

— Cụ gọi mõ gọi à?

— Vâng... nếu nghe hiệu-lệnh mà không thưa để cụ đình đến tiếng thứ tư thì chúng tôi phải ra ngay sân quỳ để chịu tội.

— Luật nhà chùa uy-nghiêm nhĩ?

— Chả cứ chúng tôi, đến sư bác, sư ông cũng vậy. Năm ngoái sư ông ở đây cũng đã phải quỳ đến nửa ngày.

— Thế à? Vậy bây giờ sư ông đầu?

— Bẩm, cụ cho đi chù-chì ở chùa gần đây.

Một lát Ngọc lại hỏi chú Mộc:

— Nay sao chú Lan lại sỗ lỗ tai nhĩ?

— Thưa ông, vì cha mẹ chú ấy hiếm hoi được có mình chú, nên khi bé mới sỗ lỗ tai.

— Thảo nào! tôi cứ ngỡ chú ấy là con gái giả trai - mà chú ấy cũng xinh xắn như con gái ấy nhĩ? từ dáng bộ yêu kiều cho chí tiếng nói dịu-dàng...

— Vâng, chú ấy rất sảng gia. Mới thu giới có hai năm nay mà kinh-kệ thông lẫm. Có lẽ năm nay thế nào cũng lên sư bác. (Còn nữa)

Nhà, đất bán rẻ

Muốn bán một cái Hotel ba tầng, số 338 và 340, đường Khâm-thiên, làm toàn bằng ciment armé và gỗ lim trong có 16 buồng đủ cả đồ dùng đương Hồng-kông, tủ gương v. v. Và một khu đất 310 thước ở bên cạnh.

Tùy ý ngài nào muốn mua riêng lẻ đất hay là nhà cũng được, giá bán rất rẻ, cách giá dễ dàng.

Ngài nào bồi xin mời lại hiệu thuốc hay có tiếng.

Từ ngọc Liên.
78 Hàng gai Hanoi

NÊN HÚT THUỐC THƠM
ANG LÊ
hiệu
ROSETTE

\$
0,13

COMPAGNIE COLONIE TABACS
Cliché 20248 7 1/2

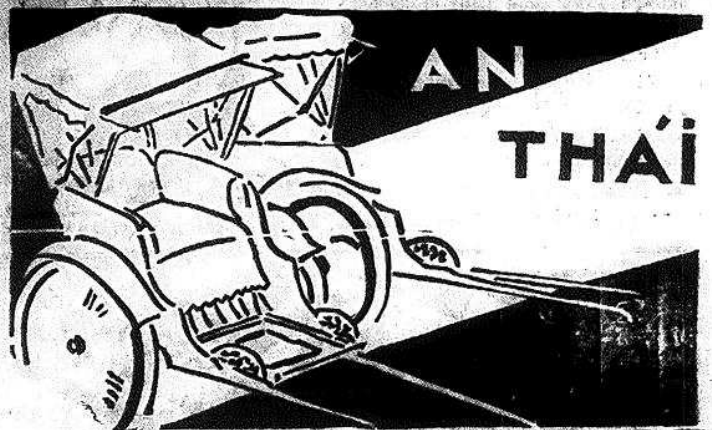
Hiệu thuốc tây

VU ĐO THIN

25 27 29 phố Bờ-hồ
gần ga tàu điện
Hanoi

Thuốc ho
Pulmogénol
Op70 một chai

Rượu bổ
Vin Super Tonique
Máu bổ

Hiệu đóng xe tay rất chắc chắn 23 phố Cầu gỗ - Hanoi

Thực vậy! Thực vậy! Không giám khoe tài

Môn thuốc trị chứng đau gĩa giầy của **Quảng - Đức - Sinh** được phỏng chúng tôi, giới y-sĩ **quan Ngọc-Son** nghiên cứu rất tinh vi, đã chữa giúp làm bệnh nã án, có chứng ấy thực rất thần hiệu.

Mới đây Mmc **Trương-đức - Hừ** chủ nhà hát **Phúc-Thảo** và **M. An-Phú** số 4 hàng **Bồ Hanoi**, cũng có chứng đau gĩa - giầy, có lấy thuốc của **Bản đường** điều được khỏi cả.

Bản đường xem mạch, bốc thuốc, chuyên chữa các chứng ngoại cảm, nội thương và có đủ thuốc hoàn tán sẵn sàng gói giấy hay đóng hộp để các bệnh nhân đi xa, tiện uống không phải sắc.

Bản đường chủ nhân xin sẵn lòng mạch dùm các bệnh nhân các phương để phòng các chứng bất kỳ.

Kính cáo

Quảng - Đức - Sinh

31, phố hàng **Bồ**, Hanoi

Bảo-Bình-An được phỏng CHAN-SEUK - YU chủ nhân

số nhà 35 hàng **Ngang Hanoi**
giấy nói số 550

Năm ngoái ở số nhà 38 hàng **Ngang**, nay dọn lại sang trước cửa hàng phố ấy số nhà 35 Hanoi.

Trong hiệu có **Chau Seuk Ya** tiên sinh xem mạch không lấy tiền.

Tiền sinh biện pháp chữa nhiều cho các quan Tây Nam, c. nhiều chứng chỉ tốt. Xin mời chư quí vị lại xem sự thật, mới biết là hay.

Bản đường phỏng lại có các hàng cao đạu hoàn tán và các thứ sấm thật tốt.

Thuốc bảo chế tốt, giá lại rẻ xin nhận kỹ gần phật bà kéo lằm.

Bảo-Bình-An

Một sự chẳng ngờ

Tương số xưa nay tôi vẫn cho là một Khoa-học thường thức để điều khiển song vì tính tò-mò nên tháng hai vừa rồi tôi có đến chơi nhà ông **Thần-cốc-Tử**, số 49 phố **Hàng Bông** xem 1 quẻ **Cát hung**, vận hạn tương-lai đi vắng.

Ông nói đến đúng cả, nhưng ông có giận một điều cần thiết rằng phải đề phòng, kéo đến tháng tám này khéo đến vợ chết con chết.

Tôi chẳng để ý đến lời đoán vì vợ tôi đang có thai mà khỏe mạnh; thế mà đến tháng tám này bỗng chín con tôi chết, đến mười hai vợ tôi chết một cách chẳng ngờ.

Tôi rất đau đớn, song rất phục tài ông **Thần-cốc-Tử** là một nhà tương số rất giỏi đời nay. Vậy có vài hàng thành thực giới thiệu ông với bà con ta.

Bùi-ngọc-Khang

320 Route de Hué

Những hạt đậu độn

Trong số 1553, **Ngo-báo** chỉ trích lời viết quốc-ngữ của báo **Phong - hóa** (bắt buộc lại viết bắt trước) thế mà cũng trong số báo ấy, **Ngo-báo** viết: « **trí** trích » (mục tin bên ngoài) « **dan** nhà » « **giót** nước » (bộa diêm ngươ) « **đường** trồng gai » « **xâu** tương » « **chọn** phần » « **vui** xướng » (chuyên anh về) còn nữa...

Chữ « **bắt** trước » chưa ngờ bằng những chữ **trí-trích**, **dan** nhà, **giót** nước, **trồng** gai, có phải chúng bạn đồng-ngiệp? Về xưa nay **Phong - hóa** có trích như 8 chữ viết sai tr với ch, d với gi, s với x vào mục hạt đậu độn đâu? Bạn đồng nghiệp làm đấy. Vậy thì không những bạn « có tội với quốc-văn » (chữ to tát quá!) mà còn có tội với lương tâm nữa.

Thôi! này **Ngo-báo**, đừng lên giọng thầy đồ nữa, vì chính mình cũng đã làm trái cái qui củ nó đã dạy thông dụng mà cả!

Một câu trích ở bài « Sau khi đọc bài bản về quốc-văn » của ông **Nguyễn-văn-Tường**, cũng ông ngộ chút thiên-khiến về văn - dề quan trọng ấy:

Thiên-khiến là vật gì mà ông **Thái - Phi** muốn ngộ cùng ông **Tường** vậy? Hay cũng là cái **đầu nhà oản** như ông nói đấy?

Cũng số báo ấy, trong chuyện **Ngo-báo** « Anh về » ông **Lưu-văn-Nhân** viết:

1: **Xa xa** tiếng nhai lằm với tiếng tù-và chốc chốc lại kéo dài cái giọng thiết tha...

Không, ông **Lưu-văn-Nhân** làm đấy, hoặc giả ông sáng tại quá (nếu ông không điếc) thì mới nghe rõ tiếng nhai, chứ tại người thường thì chỉ nghe thấy tiếng **nh-vương** hay tiếng **ếch** mà thôi, nhất là lại nghe lằm được với tiếng oang oang của tù-và.

2: **Trên nét mặt** **Vân Lan** lúng lánh hàng nước mắt.

Thế thì không biết hai hàng nước mắt ấy « **chúng** nó » lúng lánh & vào khuôn

nào? Mối trên nét mặt thì nghe hồ hồ lằm. Chỉ nghe thấy nét mặt vui hay nét mặt buồn, chứ chưa hề thấy ai nói nét mặt có hai hàng nước mắt lúng lánh bao giờ.

3 **Làm** nghĩa vụ người chồng với người cha cho trọn đạo.

Cai chữ **vai** còn con **ây** mà làm mất bản nghĩa câu văn đấy. Nên cần thận Nhà văn sĩ ho **Lưu** không tin thử bình lại câu văn xem có xuôi tai không?

Báo Khoa - học ngày 1 **Novembre**, trong bài nói về giáo-sư **Piccard** bay lên stratos-phère, có câu:

Ngày nay ta bước chân lên được lên đường stratosphère rồi.

Điều thứ nhất: làm gì có đường stratos-phère.

Điều thứ hai: thử mời ông nào viết bài ấy bước chân lên đấy hộ!

Cũng trong số báo ấy, ông **T. C. Tiểu**, trong bài « **kieh** dịch » có câu:

Khoa học thời tây đời nay thì nói rằng: 1/ Sấm là tiếng rao động rất nhanh của một lớp không khí.

2/ Chớp là vết của lớp không khí rao động.

Câu 1, ai có hiểu còn hiểu được.

Câu 2, chỉ riêng ông **T.C. Tiểu** hiểu được mà thôi, mà ông lại hiểu lằm. Chớp là chớp, chứ không phải không khí rao động mà sinh ra chớp được.

Khoa học **Thái** tây không bao giờ nói thế. Đó là khoa-học riêng của ông **T. C. Tiểu** chẳng?

Họ giải nghĩa. — Ông **H.V. Tấn** ở Nam-kỳ hỏi báo **Khoa-học**: **hắc** - in là gì?

Ông **P. M. Chiểu** trả lời:

Hắc in người ta thường dùng để sơn gõ hay các loại kim khí là một chất đen mạnh mẽ, tây gọi là **Coltar**, có bán ở các hiệu buôn sơn lằm.

Giải nghĩa theo phép khoa-học đấy — Ông **H.V. Tấn** chia khó hiểu vậy — Nếu ai hỏi tôi **mở** hóng là gì thì tôi sẽ theo ông **Chiểu** mà trả lời: **Mở-hóng** là một chất đen bám vào mạng nhện, tiếng tây là **noir de fumée**, ở trong bếp có rất nhiều.

Giá ông **Chiểu** trả lời: **hắc** in là một chất bôi đến đầu, đen đến đấy, có lẽ lại rõ nghĩa hơn

Bức thơ gửi thăm bạn của **Văn-Sở** đăng trong báo **Tiền-long** số 30 có câu:

Phụ nữ ở hàng Giấy nhiều những chi em có đào chau giời lúng câu hút rất mê ly.

Hàng giấy ngày nay làm gì còn có đào? Vậy chính ông **Văn-sở** cũng đem khổi ác

mơ mộng mà chau giời **những** câu văn mê ly.

Cũng trong số báo ấy, ông **Nguyễn-hừ-Khai** viết: Ông **Phạm-dại** nã án.

Nghe câu này như có nghĩa ông **phạm** tội một người đại nã án.

Người bán kẹo (của **Khách-Tho**) **Đông-Pháp** số 2095 nói:

... *Thần* tôi tôi phải phải đổi mà chống chơi với đời với chết.

Phải đổi cái gì?

Chẳng biết tác giả viết sai meo hay định đặt câu nói sai meo cho anh bán kẹo giết nã.

Ngo-báo ra ngày 4 - 11 - 32, trong bài xã thuyết « **những** cơ nghiệp đồ nhào », ông **Tha-Son** viết:

... *những* người đi chết đi, thì không thuốc về đời ông nữa.

Ừ, đúng đấy!

Một khác đồng hồ trước khi chết thì nó sống, mà một khác đồng hồ sau khi nó chết thì bản là nó không sống.

Cũng số báo ấy, trong bài « hai chi em có Minh trâm minh... »

... *Trên* bờ hồ Tây, hai người canh-sát thây có một cái thùng, xuống xem thì quả là cái thùng...!

Lạ nhỉ! người trên xe trông nó là cái thùng mà xuống xe xem thì nó vẫn là cái thùng, quái thực!

Nhất-dao-Cao

Phó ruộm Bờ Hồ đỏ

Những câu đố này, ai giải được, sẽ thấy nhiều... sự lạ.

- 1 Bánh gì rỏ nhất?
  - 2 Bánh gì ăn ngon nhất?
  - 3 Quả gì to nhất trên giao?
  - 4 Cái gì không ăn mà « là »?
  - 5 Ai lưới nhất thế gian?
  - 6 Trước khi ông **Gia-Cát** nằm ở **Nam-dương** thì ông nằm ở đâu?
  - 7 Tạo-hóa làm cái gì cũng hoàn-toàn, sao không sinh ra người ta có một mắt đằng trước, một mắt đằng sau, để khỏi bị ô-tô-kê?
- Câu giải nghĩa phải gửi đến nhà **B-o** trước ngày thứ hai.
Số sau sẽ có 4 hàng lời giải.

Không nên bắt chấy

Một cảnh thường thấy dưới trời ta

Cũng cảnh ấy dưới mắt người Ngoại-quốc,

HUẾ DÂN NHÀ TRỒNG RĂNG 46 HÀNG ĐA GIÁP HÀNG BÔNG CHUYÊN MÔN TRỒNG RĂNG, CHỮA RĂNG ĐUÔNG NG: VĂN QUYÊN CƠ ĐĂNG CHỮNG CHỈ Ở PHÁP VỆ, LÀM CÔNG VIỆC KẾT CẢN THẬM VÀ MẠCH CHONG

HUẾ DÂN

Imprimerie Lithographique
HỢP THANH

96 Rue des Tasser Hanoi

là nhà in thạch-bản có đủ các khi
cu, máy móc, chuyên môn in các
bức giấy hiệu ngũ sắc :

— Hiệu pháo — hiệu chèo — hiệu
— rượu — hiệu hương — lịch v.
v...v

Các n. ài cần các kiểu đẹp, trong
nhà có người vẽ chuyên môn, rút
am hiểu về lối khắc trướng đường
thương-mại.

Các thợ làm máy rất khéo-léo, đã
đào luyện lâu năm trong các nhà in
tây nam.

Các ngài cần in các thứ giấy hiệu
ngũ sắc, từ nhiều ít, xin mời lại bản
số thương lượng, sẽ được giá rất hạ
Ở xa viết thư hỏi giá, xin giá
gửi ngay.

Hợp thành

69 Rue des Tasset Hanoi

Sân đồ nữ-trang |
NÊN ĐẾN

HIỆU VẠN-TƯƠNG

Chính hiệu BÀ LỤC
số 293 k. Phố Chợ sắt Hải-phong
Có bán theo cách lĩnh hóa giao ngân.

BIJOUTFRIE TONKINOISE

VẠN TƯƠNG

(Chính hiệu BÀ-LỤC)

HAIPHONG — 293k, Phố chợ Sắt

Bản hiệu chuyên làm, bán và chữa đủ
sắc đồ vàng bạc thời trang Nam-Việt đã
sơn 20 năm nay; bao giờ vàng cũng
túng tuổi dùng cầu.

Lại có bán thêm các thứ chè ướp hoa
sen — Sâm Cao-ly, Huế-Kỳ, quả thanh, yến,
quảog-Nam.

Quý khách có lòng chiến cổ sẽ không lo
sợ điều gì.

Có bán theo cách lĩnh hóa giao ngân
VẠN-TƯƠNG

THUỐC LẬU THANH-HÀ

Bệnh lậu là một bệnh có vi-trùng (gonocoques de Nesser) Khi mới
mắc quy đầu sưng ra nhiều mủ dai thấy buốt tức. Từ ba tháng trở đi
nếu chữa không hết mọc bệnh thành kinh niên (état chronique.) Tuy thấy,
dễ chịu hơn lúc mới bị, mà ra ít hoặc có khi không có, song những khi
một nhọc, thức khuya rượu say, bệnh lại phục phát, trong nước tiểu
thường có vẩn như sợi chỉ (filament), nhưng rất khó chữa, có người dùng
đai đến mấy năm không khỏi. Ngài nào muốn khỏi một cách chắc chắn
xin mời lại, hoặc viết thư về hiệu THANH-HÀ mới mắc dùng số 7, kinh-
niên dùng số 7, chỉ trong vài tiếng đồng-hồ là bệnh đỡ ngay. Và lại chất
thuốc hòa bình không dặt đi dặt lại, không mệt nhọc như những thuốc
có ban miên. Dùng thuốc đi làm như thường.

giá Op80 1 ống

Sau khi bệnh tình đã khỏi dần ông muốn được bồi bổ cho thân
lại như xưa (khởi vàng đầu đau lưng đi-tĩnh mộng-tĩnh v. v.) thì nên dùng
KIÊN-TINH-TỬ-THẬN-HOÀN Đản bà muốn được kiêu-nguyệt đều hòa
lợi đường sinh-dục, khởi khi bu, đau dạ con v. v. thì nên dùng ĐIỀU-
KINH-CHỪNG-TỬ-HOÀN. Hai môn thuốc này ai dùng qua cũng đều được
kết quả rất mỹ-mãn. Giá một hộp 1p50. Ở xa viết thư về kê bệnh sẽ có
thuốc gửi cách lĩnh hóa giao-ngân

Có phòng riêng để thụt rửa rất vệ-sinh
Có nhận chữa khoán không khởi không lấy tiền

Thanh-Hà dược phòng

55, Route de Huế. HANOI

TÊ-MỸ

Cho thuê (XE ĐẠM-MA
ĐỒN RỘNG
Ô-TÔ

30, Ngõ trạm mới

Rue Bortiere, HANOI

Các ngài nên cho các em học :

TRƯỜNG

SONG THÀNH

Rue Jacquin

ở nhà trường có thầy giáo đứng dẫn,
sân sóc kỹ lưỡng đến sự học của
các em.

Thế nào là

« Phòng tích »

Bệnh phòng tích dân ông dân bà sức lực
cảm thường hay bị, từ 25 đến 60 nước. tuổi
hay bị lảm. 1- Vì cơm no rượu say với ham
tiêu dục; 2- Ăn xong đi ngủ hay đi làm
ngay nên thụ bệnh, gọi là phòng tích. Khi
lây bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực,
cơm không muốn ăn, ăn thì ợ, thường
đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt. Ở
lâu năm, sắc mặt vàng, da bụng gầy. Một
ống 1. 2 hiệu lần 4, 5 hiệu Phòng-Tích thần
được Con Chim không công phạt, đáng
bệnh đi thấy đỡ chửa hoặc khỏi ngay. Mỗi
lần chia hai bữa uống giá Op80.

VU-ĐÌNH-TÂN

178 bis. Route Lạch-Tray, Hải-phong
Ấn-từ kim-tiền năm 1926

Các nơi Đại-ly

HANOI: M. HỒ, 22 bis phố Huế; TRẦN
vân-Huân 99 phố mới; Quảng-tiến-kỳ, 69
phố hàng Lọng; Nguyễn-ngọc-Linh, 25 phố
hàng Bông — HÀ ĐÔNG: Hiệu Nam-Thọ
Chợ bưởi; Bắc-Châu Photo phố Bruxelles
Hàng-Phong ở Chợ Tía — NAM-ĐÌNH: Hiệu
ích-sinh-Đường 19 phố khách; Hưng-Long
9 Hàng-Tiền — HẢI-DƯƠNG: Hiệu CHÁI
Lan 11 Đông-Thị — BẮC-NINH: Vinh-sinh
162 Tiền-An — SONTAY: Vạn-Thành 69
Hàng-Tiền — HAIPHONG: Hiệu Nam-Tân
bán sách vở 48 phố Bonnal — VINH: Sinh,
Huy phố gare — HUẾ: Vinh-Tướng 49 Chợ
Long — SAIGON: Hưng-Vượng 19
d Espagnes.

Các tỉnh trong bà kỳ có đại-ly bán,

BÀ CON TA NÊN

Chú ý

Ông Bang-hữu-Đạo mới ở Singapour,
ra Bắc-Hà ta lần thứ nhất, có tài xem
được những việc quá-khứ vị-lai 100
điều đúng cả 1, tương pháp như
thần. Bà con ta ai có sự gì nghi ngại
đến bản mệnh, hoặc vì quyền lợi, v. v.,
xin mời lại xem ngay, không dám
khoe hay, nói lảm. Mong làm thay:

M. Bang-hữu-Đạo

Hiệu Hồng-Xương

số nhà 63 phố hàng Buồm

(ở trên gác)

Xin mạch giúp

Nếu các ngài muốn được một căn
xê nhà đẹp để, sơn tốt chắc chắn,
thì nên, lại hiệu:

AN-THÁI

Ngài sẽ được vừa lòng; và hiệu đó
sẽ trông nom sang sửa hộ ngài luôn
không tính tiền.

Một cuốn sách « thiết thực » có ích-lợi vừa xuất bản do Nhà Nước thông dụng:

LUẬT TRƯỚC - BẠ MƠI

Thê-lệ đương thi-hành tuê trước-bạ, tem, ôp bọ và Địabọ, có thi dựn dẫn giải rõ ràng

ông Mai NGUYEN-QUANG-THÁI soạn

Sách này sau khi quan Chánh Trước-bạ Đông Pháp và quan Chánh Địa-bộ
Đông-Pháp xem qua rồi. Tòa Trước-bạ Trung-trung lại kiểm-duyệt cẩn thận

Còn g-văn số 4.117 — E, gửi ngày 27 Décembre 1930. Quan tiám-Độc-ai-Chính đong-Pháp có giới thiệu với:

Quan Thông Đốc Nam kỳ — Quan Khâm Sứ Trung kỳ — Quan Thông Sứ Bắc kỳ

Nên mua quyền này cho các chức-dịch chốn hương thôn thông
dụng, vì là quyền sách thiết thực rất có ích lợi cho nhân-dân

sách giấy 90 trang. Giá Op.60

Có gửi bán ở các hiệu sách lớn các nơi. Ở xa nếu muốn viết thư thẳng về bản quán mua, mỗi cuốn xin gửi thêm Op.20 tiền cước.

MÙA RẾT ĐÁ TÔI

Phò yêu sinh ho, sớm không điều trị, lâu thành lao xuyên,
có một không hai

BỒ-PHỄ THÀNH DƯỢC

Trừ đờm, trị ho, mất lao, hết xuyên, giúp ích cho người, công thật chẳng nhỏ, cớ dùng mới biết

Lọ con Op.40
Lọ lớn Op.80

ĐẠI-QUANG DƯỢC PHONG

47 phố Hàng Đường Hanoi — Giày nói số 805

QUỐC-HỌC TÙNG-SAN

SỞ-CƯỜNG hiện tập

PHỔ-CHIÊU THIÊN-SU'

Thi văn tập

Đại-sứ thi-văn và nguyên bản

Sơ Kinh Tân Trang

của ông Phạm-Thái tức Phụng tức Chiêu-Lý

Sách giấy 110 trang. Giá bán Op 30

NAM KÝ THU QUÁN

xuất bản

17, Boulevard François Garnier — HANOI

Tel. 882

QUANG-HUNG-LONG

79 Hàng Bô Hanoi - Tél. 181

Có bán đủ các thứ sắt, cùng các thứ
hàng khác, dùng về việc làm nhà cửa
khai mỏ, làm ruộng, các công nghệ.

MỘT CƠ' QUAN

Chuyên khảo cứu về những cách phòng nạn cháy.

Thực hành cách phòng nạn ấy theo phương pháp riêng.

BẤT HIỆU NGHIỆM

Chu nhật nào cũng có thử máy ở nhà
hiệu để tỏ rõ sự hiệu nghiệm của máy

KNOCK-OUT

PIERRE JACOMET

Đại lý độc quyền máy cứu hỏa-knock-out.
Chuyên môn về các ngăn phòng nạn cháy
ở Thủ Đức, khố nh đ in tưng, xã met Hanoi,
Giày nói 07 HC, Hanoi, 394

Ai muốn biết hơn điều gì về
cách ngăn phòng nạn cháy, bản
hiệu rất hoan nghênh chỉ dẫn

CÙNG CÁC NGÀI

có bệnh nên biết

Ông Hứa-gia-Ngư là một danh y có tiếng khắp trong Nam ngoài
Bắc ai cũng đều biết, ông dùng chủ hiệu bào-chế Thiên-hòa-
Đường ở số nhà 25 phố Hàng Gạo (gần chợ Đồng-xuân) ông làm
thuốc bảy tám năm nay, ông có tài xem mạch bốc thuốc, chắc
bà con đã tưởng biết ông, bất luận lúc nào ai muốn bắt mạch
xin đơn, ông vui lòng không quản tiền công, nhiều ít, hoặc
không cũng được, không quản khó nhọc, còn các thứ bào chế
đúng phép không hề giả dối, các thứ kinh nghiệm về khoa phụ
nữ, và các thứ cao đơn hoàn tán thì rất hiệu nghiệm. Nói tóm
lại là trong bào chế của ông chữa đủ các chứng bệnh, vậy bà
con nên biết, mà dùng trong khi có bệnh.

Người biết ơn ông giới thiệu

NÊN ĐỌC

BÁO ĐÔNG-PHƯƠNG

Tam ra mỗi tuần 2 kỳ -- Thứ ba và thứ sáu
Nghị luận sắc đáng --- Tin tức thành tựu

Directeur: TRẦN-VỸ

Tòa báo: 86, 88 Rue du Pont en Bois — Hanoi

HAI GIẢI THƯỞNG 300^P và 150^P

Xem thẻ lệ trong Văn-Học Tạp-Chí

ĐẾN CUỐI SEPTEMBRE

VAN-HOC TAP-CHI

Số bốn sẽ xuất-bản — Giấy 112 trang — Giá Op.35

TỪ OCTOBRE TRỞ ĐI VĂN-HỌC SẼ RA

Một tháng hai kỳ

ĐÚNG NGÀY 1 VÀ 15, — Mỗi số Op.18

Số 5 sẽ ra ngày 15 Octobre

PHÒNG THĂM BỆNH

của Bác sĩ Nguyễn Văn-Luyện

8, Rue de la Citadelle — Hanoi

Khám bệnh ở nhà và đi thăm bệnh mọi nơi
Chữa bệnh bằng điện, khỏi được các bệnh kinh-niên

Ở số 8 Phố Đường Thành

(hay là Cửa-Đông hàng Da, sau xe Điện)